24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 10 пус.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
МАРТ
13
КӖҪНЕРНИКУН
60 (5775) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН ХАҪАЧӖ.

ВӐРМАН ХАТӖРЛЕС ПЛАНА ВӐХАТРА ТУЛТАРАР

Тепӗр ҫур уйӑхран пӗрремӗш квартал вӗҫленет. Вӑрман промышленноҫӗн хӑйӗн ӗҫне партин XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисем тӑрӑх ҫӗнӗлле йӗркелесе, квартал планне пӗтӗмпех — хисеп тӗлӗшӗнчен те, пахалӑх енчен те срокра тултарассишӗн пӗтӗм хастарлӑхпа ӗҫлемелле пулать.

Пӗрремӗш кварталти плана—пӗтӗм султалӑкри ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхне татса паракан кварталти плана тултарма пирӗн вӑй та, опыт та, механизмсемпе инструментсем те ҫителӗклӗ. Мӗнпур ӗҫе тӗрӗс организацилесе ертсе пыни, кулленхи график тӑрӑх ӗҫлеме пӗлни,—ӗҫӗн пӗтӗм ӑнӑҫлӑхӗ ҫаксенчен килет ӗнтӗ.

Вӑрман промышленноҫӗ пирвайхи икӗ уйӑх хушшинче питӗ начар ӗҫлерӗ. Вӑл хӑйӗн умӗнче тӑракан задачӑсене пурнӑҫа кӗртеймерӗ. Март уйӑхӗнчи хӑвӑртлӑхсем те ҫавтери ҫителӗксӗр. Республика тӑрӑх илсен, мартӑн 10-мӗшне вӑрман касса хатӗрлес тӗлӗшпе кварталти плана 57,7 процент, турттарас тӗлӗшпе—42,1 процент, кирлӗ пунктсене турттарса пырас тӗлӗшпе—59,2 процент кӑна тултарнӑ. Ҫак цифрӑсем вӗсем ҫирӗплетнӗ графика тултарса пыманни ҫинчен калаҫҫӗ.

Ҫирӗплетнӗ графика кашни участокпа бригадӑра кашни кун тата кашни эрнере тултарса пырас пулсан, мӗнпур ӗҫ вӑйне производствӑсем тӑрӑх тӗрӗс тата пӗлсе вырнаҫтарса тухни, механизмсене татти-сыпписӗр ӗҫлеттерни кирлӗ. Унсӑр пуҫне халӗ, вӑрман промышленноҫӗ ответлӑ тапхӑрта пулнӑ май, предприятисенчи механизациленӗ транспорта — автомашинӑпа тракторсене канмалли кунсемсӗр, кунӗн-ҫӗрӗн ӗҫлеттермелле. Тӳрех калас пулать: чылай ҫӗрте ҫирӗплетнӗ график тӑрӑх ӗҫлесе пыраймаҫҫӗ. Механизмсем хӑйсен пӗтӗм мощноҫӗпе ӗҫлеймеҫҫӗ, тракторсемпе автомашинӑсем чылай чухне ахаль усӑсӑр тӑраҫҫӗ. Ахальтен мар ӗнтӗ механизмсемпе ӗҫлесе пӗрремӗш квартал планне мартӑн 10-мӗшне пӗтӗмпе те 63,5 процент ҫеҫ тултарнӑ. Уйрӑмӑнах Алтышевӑри, Шӑмӑршӑри, Сура тата Соловьевкӑри механизациленӗ ҫулсем кая юлса пыраҫҫӗ. Вӗсем хӑйсен планӗсене 33—60 процент таран кӑна пурнӑҫланӑ.

Вӑрман касса хатӗрлес тата турттарас ҫӗрте ӗҫлекенсен ӗҫ тухӑҫлӑхӗ питех те ҫителӗксӗр. Вӑрман работникӗсем колхозсенчен пынӑ сезонниксен ӗҫне кирлӗ пек йӗркелесе яма пултараймарӗҫ, вӗсене производствӑна тӗрӗс вырнаҫтарса тухас ӗҫе хӑйсен аллине илеймерӗҫ. Чылай ҫӗрте авалхи кивӗ меслетсемпе ӗҫлеҫҫӗ.

Вӑрманта колхозниксем правительство панӑ заданине тултарас тӗлӗшпе уйӑх ытла ӗнтӗ ӗҫлеҫҫӗ. Анчах вӗсенчен нумайӗшӗ хӑйсен нормисене тултарса пыраймаҫҫӗ. Вӗсем хушшинче ӗҫ вӑйӗ хӑвӑрт улшӑнса тӑрать. Лесопунктсен хӑшпӗр руководителӗсем, мастерсем колхозниксен ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерес тӗлӗшпе сахал тӑрӑшаҫҫӗ. Колхозниксем кулленхи нормӑна тултараҫҫӗ-и, тултармаҫҫӗ-и — вӗсемшӗн вӑл пурпӗрех. Колхозниксене задани панӑ, вӗсемпе мӗн аппаланмалли пур, плана тултарманнишӗн хӑйсем айӑплӑ, айӑплисене ответ тыттараҫҫӗ,—ҫапла шутлаҫҫӗ вӗсем. Ҫакна пула ӗнтӗ колхозниксен ӗҫтухӑҫлӑхӗ пӗчиккӗ, вӗсем хӑйсен кулленхи нормисене тултарса пыраймаҫҫӗ. Колхозниксен ӗҫ тухӑҫлӑхне пӗрмаях хӑпартса пырас тесен, чи малтан ӗҫ вӑйӗ час-часах улшӑнса тӑнине пачах пӗтерес пулать, мӗншӗн тесен, вӑл вӑрман промышленноҫне пысӑк сиен кӳрет. Вӑрман касакансемпе турттаракансене колхоз хӑйне панӑ заданине тултариччен пӗр улшӑнмасӑр ӗҫлеме ҫирӗплетес пулать. Ку вӑл колхозсене те, колхозниксене те питӗ усӑллӑ. Вӗсем вӑрман хатӗрлевӗнче ӗҫукҫине прогрессивлӑ-премиальнӑй йӗркепе тӳленин мӗнпур ырлӑхӗсемпе усӑ курма пултараҫҫӗ.

Вӑрман хатӗрлев организацисем колхозниксемпе единоличниксем вӑрман ӗҫне мӗнле тухнине тӗрӗслемесӗр тӑма пултараймаҫҫӗ. Вӑл вӗсен ӗҫӗ. Хӑшпӗр районсем правительство панӑ заданине тултарма вӑрман хатӗрлевӗ валли ӗҫ вӑйӗ ҫителӗклӗ парса тӑмаҫҫӗ. Вӗсем те графика пӑхӑнмаҫҫӗ. График тӑрӑх Ҫӗмӗрлере вӑрман касса хатӗрлес ҫӗрге кашни кун 3.322 ҫын, турттарнӑ ҫӗрте 4.739 ҫын ӗҫлемелле. Анчах кунта мартӑн пуҫламӗш кунӗсенче ҫурачнисем—1.300 ҫын, лашаллисем—1.500 ҫын кӑна ӗҫленӗ. Ҫӗмӗрле, Хӗрлӗ Чутай, Элӗк, Советски районсем ӗҫ вӑйне планпа палӑртнӑ чухлӗ парса тӑмаҫҫӗ. Сӑмахран, Ҫӗмӗрле районӗнчен вӑрманта кашни кун вӑтам шутпа ҫураннисем—230 ҫын, лашапа—390 ҫын ӗҫлемелле пулсан, хӑшпӗр кунсенче ҫуран ҫынсем—60—65, лашапа 100—120 ҫын кӑна ӗҫлеҫҫӗ.

Чӑтма ҫук кая юлса пырать Первомайски район. Вӑл мартӑн 10-мӗшне вӑрман касса хатӗрлемелли плана 35,6 процент, турттармалли плана 22,7 процент кӑна тултарнӑ. Ҫавӑн пекех Йӗпреҫ, Сӗнтӗр, Кувакино, Вӑрнар, Комсомольски, Чкаловски тата Шӑмӑршӑ районӗсем те кая юлса пыраҫҫӗ, партипе правительство панӑ заданине тултарассишӗн большевикла кӗрешмеҫҫӗ.

Чылай ҫӗрте единоличниксем вӑрман хатӗрлевне хутшӑнмаппа пӗрех. Сӑмахран, Тӑвай районӗнчи Ҫӗнӗ Ҫырма ялсоветӗнчи единоличниксем хӑйсене панӑ заданине паянхи куна ҫитсе те 30 процент кӑна тултарнӑ. Единоличниксем вӑрман хатӗрлевне мӗнле хутшӑнса пынипе ялсоветсем, райсовет исполкомӗсем сахал интересленеҫҫӗ. Вӑрман работникӗсем вара вӗсем ҫинчен пачах аса илмеҫҫӗ.

Кашни ялсоветӑн, кашни колхозӑн вӑрман касса хатӗрлес, турттарас тата кирлӗ пункта кӳрсе пырас тӗлӗшпе правительство панӑ плана тултарма вӑрман промышленноҫӗ валли ӗҫ вӑйӗ ҫителӗклӗ тӑратмалла.

Вӑрман хатӗрлевӗнче пӗтӗм хастарлӑхпа, вӑл ӗҫе юратса тӑвакансем сахал мар, вӗсене кашни вӑрманпромхозра, кашни мастер участокӗнче курма пулать. Етӗрнери вӑрман участокӗнче Н. Андреевпа Н. Ефимов юлташсен бригадисем ку тӗлӗшпе лайӑх пример кӑтартаҫҫӗ. Ҫак бригадӑсенчи колхозниксем ӑмӑртса ӗҫлесе, кулленхи нормӑна вӑтам шутпа 150 процентран ытла тултараҫҫӗ. Вӗсен пӗтӗмпе 27 лаша. Кулленех 45—50 кубометршар юман турттараҫҫӗ. А. Герасимов, А. Андреев, М. Васильев, Н. Тибаровский тата Н. Степанов колхозниксем кунне икшер норма тӑваҫҫӗ. Ҫак икӗ бригада тӑрӑшса ӗҫленипе «Сеятель» колхоз (Советский р.) правительство панӑ заданине срокчен тултарнӑ.

Анчах вӑрман ӗҫӗнчи стахановецсен паха опычӗсем тӑрӑх мӗнпур колхозниксене стахановла ӗҫлеме вӗрентесси ҫине ҫителӗклӗ ҫаврӑнса пӑхмаҫҫӗ-ха. Стахановецсен опычӗ кашни рабочишӗн ӗҫри тивӗҫлӗ меслет пулса тӑман-ха.

Вӑрман промышленноҫӗнчи хӑшпӗр работниксем ытларах канцелярин чларма юратаҫҫӗ. Мыслецри лесоучасток начальникӗ Кайсаров юлташ часчасах ӗҫ вӑхӑтне столовӑя ҫӳреме талонсем валеҫнипе ирттерсе ярать, рабочисен сӗнӗвӗсене хисепе илмест, участока тухса ҫӳремест. Анчах пит те шел, Кайсаров юлташ пек ӗҫлекен работниксем вӑрманпромхозсенче чылай-ха. Ку вӑл ӑнсӑртран пулнӑ япала мар. Чӑваш АССР Наркомлесӗн ӗҫ меслечӗ те ҫавӑн пек. Вӑл паян куна ҫитсе те вӑрман хатӗрлев ӗҫне конкретлӑ, оперативлӑ ертсе пымасть.

Вӑрман промышленность Халӑх Комиссарӗ Дубов юлташ вӑрман хатӗрлевне конкретлӑн ертсе пымасть. Вӑл ӗҫри ҫитменлӗхсене ҫийӗнчех тата вырӑнта тӳрлетсе пырас вырӑнне, приказсем ытларах кӑларать. Январь уйӑхӗнчен вара пӗтӗмпе 30 приказ ҫырса кӑларнӑ, вӗсенчен нумайӗшӗ конкретлӑ мар приказсем. Вӑрман промышленность Халӑх Комиссариачӗн ӗҫӗнчи ҫак ҫитменлӗхе партин XVIII конференци йышӑннӑ решенисене сӳтсе-явма пухӑннӑ партактивӑн республикӑри пухӑвӗ вирлӗн критиклерӗ. Актив Наркомлеса Дубов юлташа вӑрман промышленноҫӗ кая юлса пынине хӑвӑртрах пӗтерме хушрӗ.

Вӑрманти парторганизацисен вӑрман хатӗрлевӗнчи ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе ҫине тӑрса ӗҫлемелле. Хальхи вӑхӑтра рабочисем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе халиччен пулман ҫӳллӗхе ҫӗклес пулать. Партин XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисем ҫинчен кашни рабочи пӗлсе тӑтӑр, вӗсене пурнӑҫа кӗртсе пытӑр, ҫавна май ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстертӗр. Кварталти плана пӗтӗмпех тултармалла.

Сура трактор ҫулӗ ҫинчи тракторист Тимофей **Федотов**, вӑл февраль уйӑхӗнче 500 фестметр вырӑнне 729 фестметр вӑрман турттарнӑ.

Г. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

▲ ▲ ▲

Вӑрман хатӗрлес, турттарса кӑларас тата кирлӗ пункта турттарса пырас тӗлӗшпе обязательнӑй йӗркепе панӑ плана Чӑваш республикинчи районсем мӗнле тултарса пынине кӑтартакан СВОДКА

(1941 ҫулти мартӑн 10-мӗшне, процентпа)

Районсем	Хатӗрленӗ	Турттарнӑ	Кирлӗ пункта турттарса пынӑ
Улатӑр	59,3	56,0	38,7
Кувакино	41,0	37,9	35,4
Первомайски	35,6	22,7	63,5
Пӑрачкав	86,0	27,3	38,8
Чкаловски	56,7	33,6	—
Комсомольски	50,3	44,1	—
Йӗпреҫ	43,4	30,1	72,0
Канаш	49,8	36,4	—
Шӑхасан	80,0	65,0	—
Вӑрмар	67,1	48,8	—
Тӑвай	83,2	59,7	—
Вӑрнар	57,2	41,9	61,8
Калинински	76,6	62,6	59,0
Красноармейски	88,0	130,1	101,7
Ҫӗмӗрле	53,9	32,5	55,6
Элӗк	72,5	43,6	37,4
Хӗрлӗ Чутай	59,4	39,1	44,6
Советски	66,6	89,3	39,6
Етӗрне	61,0	60,5	—
Сӗнтӗр	59,2	64,5	—
Сӗнтӗрвӑрри	50,3	41,5	—
Шупашкар	86,3	68,1	—
Ишлей	93,6	48,1	—
Октябрьски	68,7	57,6	—
Шӑмӑршӑ	56,2	43,5	68,8
Елчӗк	98,5	39,4	—
Пӗтӗмпе	57,7	42,1	59,2
1941 ҫ. мартӑн 5-мӗшне пулнӑ:	50,1	35,7	48,4

ФЗО шкулӗнче вӗренекенсем хӑйсен ӗҫне хӑнӑхса ҫитрӗҫ

ҪӖМӖРЛЕ. ФЗО шкулӗнче вӗренекенсем валли производствӑра ӗҫлеме, вӗренме условисем ҫителӗклӗ туса панӑ. Шкулта вӗренекенсем икӗ хутлӑ ҫуртра пурӑнаҫҫӗ. Ҫурт илемлӗ те таса. Чӳрече ҫинчи чечексем ҫурта тата та культурӑллӑ сӑн-сӑпат кӳреҫҫӗ.

Производство ӗҫне вӗренмелли мастерскойсене лайӑх йӗркеленӗ, унта ӗҫ хатӗрӗсем ҫителӗклӗ. Вӗренекенсем производствӑра тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ. Вӗсем пурте пысӑк квалификаци илессишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Станочниксем хатӗрлекен 5-мӗш группӑра вӗренекенсем хӑйсен ӗҫӗсене лайӑх вӗренсе ҫитрӗҫ. Вӗсенчен Енисеев, Алексеев, Пантелеймонов юлташсем кулленхи ӗҫ нормисене 110—165 процент таран тултарса пыраҫҫӗ.

4-мӗш группӑра слесарь пулса ӗҫлеме вӗренеҫҫӗ.

Я. Алякин.

В. И. Ленин сочиненийӗсен тӑваттӑмӗш изданийӗ

ВКП(б) Центральный Комитечӗн решенийӗ тӑрӑх ВКП(б) Центральный Комитечӗ ҫумӗнчи Маркс—Энгельс — Ленин Институчӗ В. И. Ленин сочиненийӗсен ҫӗнӗ, тӑваттӑмӗш изданине кӑларать. Унӑн задачи — Ленинӑн литературӑллӑ наследствине тата та туллирех пухса кӑларасси тата халиччен хи изданисенчи ҫитменлӗхсене пӗтерессии пулса тӑрать.

Хальхи вӑхӑтра В. И. Ленин сочиненийӗсен тӑваттӑмӗш изданийӗн пӗрремӗш томӗ пичетленсе тухать. Кӗнекере — Владимир Ильич хӑйӗн революциллӗ ӗҫӗн пуҫламӗш тапхӑрӗнче (1893—1894 ҫулсенче) ҫырнӑ тӑватӑ произведени: «Новые хозяйственные движения в крестьянской жизни», «По поводу так называемого вопроса о рынках», «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов?», «Экономическое содержание народничества и критика его в книге г. Струве».

Народниксемпе «легальнӑй марксистсене» хирӗҫ пыракан ҫак произведенисенче Владимир Ильич Российӑн XIX ӗмӗр вӗҫӗнчи обществӑллӑ-экономикӑллӑ стройне анализ туса панӑ тата Российӑри пролетариатӑн революциллӗ кӗрешӗвӗн программӑллӑ чылай положенийӗсемпе задачисене палӑртса панӑ.

Пӗрремӗш тома кӗртнӗ «По поводу так называемого вопроса о рынках» реферата В. И. Ленин 1893 ҫулта кӗркунне ҫырнӑ. Унӑн алҫырӑвӗ ҫухалнӑ тесе шутланӑ, ӑна 1939 ҫулта кӑна тупнӑ.

Ленинӑн «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов?» ятлӑ кӗнеки 1894 ҫулти гектографиллӗ изданин ҫӗнӗ экземплярӗ тӑрӑх пичетленет, ӑна Маркс—Энгельс—Ленин Институчӗ 1936 ҫулта кӑна тупнӑ. Ҫак экземплярта редакциллӗ нумай тӳрлетӳсем пур, ҫав тӳрлетӳсене кӗнекене ютҫӗршывра пичетлесе кӑларма хатӗрленнӗ май В. И. Ленин тунӑ пулас. Ҫӗнӗ издание ҫав тӳрлетӳсене пурне те кӗртнӗ.

В. И. Ленин произведенийӗсен тӑваттӑмӗш изданийӗ валли ИМЭЛ ҫырнӑ, пӗрремӗш томра пичетленекен умсӑмахра В. И. Ленин произведенийӗсен ҫӗнӗ, тӑваттӑмӗш изданийӗн уйрӑмлӑхӗсемпе характерӗ ҫинчен каланӑ. Ҫӗнӗ издание Ленинӑн ҫӗнӗ документсене 500 документ ытла кӗртеҫҫӗ, вӗсем пурӗ 70 печатнӑй лист ытла пулаҫҫӗ. Ҫӗнӗ материалсен хисепӗнче большевикла парти историйӗн пур тапхӑрӗсенчи документсем те пур.

Сочиненисен тӑваттӑмӗш изданийӗ валли Ленин произведенийӗсен текстӗсене первоисточниксем тӑрӑх ҫӗнӗрен тӗрӗслеҫҫӗ. Материалсене ҫирӗп хронологипе вырнаҫтарса тухаҫҫӗ тата парти историйӗн научнӑй периодизацийӗпе — «ВКП(б) историйӗн кӗске курсӗнче» панӑ научнӑй периодизаципе килӗштерсе группӑласа тухаҫҫӗ.

Пӗрремӗш том А. М. Горький ячӗпе тӑракан «Печатнӑй Двор» типографийӗнче Ленинградра пичетленет. Унӑн тиражӗ — 500.000 экземпляр.

* * *

Мартӑн 12-мӗшӗнче В. И. Ленин произведенийӗсен тӑваттӑмӗш изданине илес текенсенчен подписка йышӑнма пуҫлаҫҫӗ. Ҫӗнӗ издани 1941—1942 ҫулсенче пичетленсе тухать. Издани 40 томлӑ пулать. (ТАСС).

Производство экономикине вӗренмелли курссем

Мускаври электролампа заводӗнче виҫӗ уйӑх ытла ӗнтӗ производство экономикине вӗренмелли курссем ӗҫлеҫҫӗ. 5 группӑра 115 ҫын вӗренет. Вӗсем хушшинче—цехсен руководителӗсем, инженерсем, мастерсем, цехсенчи партбюросен секретарӗсем.

Курсенче ҫакӑн пек лекцисем вулаҫа панӑ: «Техпромфинплана туса йӗркелесси тата унӑн расчечӗ», «Цех ӗҫӗн тӗп показателӗсене анализ тӑвасси», Цехри хуҫалӑх хозрасчетне организацилесси», «Продукцин хӑйне тума ларакан хакӗ» т. ыт. те.

Вӗренекенсем хӑйсен цехӗсен экономики тӑрӑх тӗрлӗ темӑсемпе ӗҫсем ҫырса хатӗрленӗ. Сӑмахран, проволочнӑй цех инженерӗ Синяков юлташ «Сайра пулакан металсем туса кӑларас ӗҫ отчетне техникӑллӑ-экономикӑллӑ анализ тӑвасси» ҫинчен, заготовительнӑй цехӑн начальникӗ орденоносец Янулевич юлташ «Заготовительнӑй цехри ӗҫе тата ӗҫукҫине анализ туни» ҫинчен ҫырнӑ.

Ҫывӑх вӑхӑтрах заводра производство экономикине вӗренмелли ҫӗнӗ группӑсем ӗҫлеме пуҫлаҫҫӗ. (ТАСС).

Профессиллӗ Союзсен Пӗтӗм Союзри Центральный Советӗнче

Профсоюзсен физкультура организацийӗсем гимнастикӑн массӑллӑ ӑмӑртӑвӗсене хутшӑнасси

Комсомолецсен гимнастика тӗлӗшӗнчи массӑллӑ ӑмӑртӑвӗсене пысӑк вырӑна хурса, ВЦСПС Секретариачӗ ирӗклӗ спорт обществисене ҫак ӑмӑртусене ирттерес ӗҫе активлӑн хутшӑнма тата комсомол организацийӗсене пур майсемпе те пулӑшу пама хушнӑ.

Физкультура сооруженийӗсем (площадкӑсем, гимнастика залӗсем) пур пулсан, спорт обществисем гимнастикӑпа ӑмӑртусем ирттерме ятарласах сехетсем уйӑрма тата кирлӗ чухлӗ инвентарь пама тивӗҫлӗ. Предприятисемпе учреждениссенчи физкультура коллективӗсем хӑйсен преподавателӗсене, тренерӗсене тата обществӑллӑ инструкторӗсене гимнастика ирттерме учебнӑй группӑсем ҫумне ҫирӗплетме тивӗҫлӗ.

Ҫак спорта ӗҫсыннисен анлӑ массисем хушшинче сарас шутпа ВЦСПС Секретариачӗ ҫапла тума кирлӗ тесе йышӑннӑ: март уйӑхӗнче профсоюз организацийӗсем культура дворецӗсемпе клубсенче вечерсем ирттермелле, ҫав вечерсенче ирӗклӗ спорт обществисен гимнастика секцийӗсен ӗҫне кӑтартса памалла. (ТАСС).

Таи министрӗ г. Пра Прасасна Бидияюда Мускава килнӗ

Таипе ССР Союзӗ хушшинчи йӗркеллӗ дипломатиллӗ тата суту-илӳ отношенийӗсене туса хурасси ҫинчен пыракан калаҫусене вӗҫлеме 1941 ҫулти мартӑн 11-мӗшӗнче Таин Берлинри Чрезвычайнӑй посланникӗ тата полномочнӑй министрӗ г. **Пра Прасасна Бидияюда** Мускава килнӗ.

Белорусски вокзалта г. Пра Прасасна Бидияюдӑна ҫаксем кӗтсе илнӗ: Тулашри суту-илӳ Халӑх Комиссарӗн заместителӗ **Ю. М. Каганович** юлташ, Наркомвнешторг коллегийӗн членӗ хӗвелтухӑс управленийӗн начальникӗ **П. Н. Кумыкин** юлташ, Наркоминделӑн иккӗмӗш Инҫет-Хӗвелтухӑҫ отделӗн заведующийӗ **С. К. Царапкин** юлташ, Наркомвнешторгӑн протокольнӑй чаҫӗн начальникӗ **С. А. Шивков** юлташ, Наркоминделӑн протокольнӑй чаҫӗн заведующийӗн заместителӗ **Ф. Ф. Молочков** юлташ тата Наркоминделӑн пӗрремӗш Инҫет-Хӗвелтухӑҫ отделӗн заведующийӗн помощникӗ **Н. М. Лифанов** юлташ.

ӲКЕРЧӖК ҪИНЧЕ: полярти летчик орденоносец И. И. Черевичный.

А. Межуев фото-ӳкерчӗкӗ (ТАСС).

▲ ▲ ▲

Ҫуркуннехи уйхир ӗҫӗсем

ТАШКЕНТ, мартӑн 11-мӗш. (ТАСС). Узбекистанра пучахлӑ культурӑсене акса пӗтереҫҫӗ. Республикӑри колхозсем уйхирсен виҫӗ пайӗнчен икӗ пайне акса пӗтернӗ. Нумай колхозсем ҫураки планӗсене ирттерсе тултарнӑ. Совхозсен наркомачӗн совхозӗсем тӗштырӑ культурисене пӗлтӗрхинчен 20 кун маларах акса пӗтернӗ. Акасса пӗтӗмӗпех таса сортлӑ вӑрлӑхсемпе акнӑ. Пур ҫӗрте те рядовой сеялкӑсемпе ӗҫленӗ.

Бухара облаҫӗнче технически культурӑсем акма пуҫланӑ. Пур ҫӗрте те ҫӗрмамӑк акмалли ҫӗрсене сухалаҫҫӗ. 250.000 гектара яхӑн сухаланӑ та ӗнтӗ.

СУХУМИ, мартӑн 11-мӗш. (ТАСС). Сухуми районӗнче мартӑн 9-мӗш тӗлне 11.988 гектар ҫӗртен 3.000 гектара яхӑн сухаланӑ. Чӗрӗ туртӑм вӑйӗпе анлӑн усӑ кураҫҫӗ. Районра Чарквиани ячӗпе тӑракан колхоз пуринчен те малтан ҫурхи суха туса пӗтернӗ. Кукуруза акма хатӗрленеҫҫӗ. Герань лартмалли ҫӗрсене хатӗрленӗ, 230 пин тӗп герань хатӗрлесе хунӑ. Ҫывӑх вӑхӑтрах колхозниксем мандарин, апельсин тата лимон йывӑҫӗсене лартма тытӑнаҫҫӗ. Кӑҫалхи ҫул тусен зонинче пирвайхи хут чей культури акса тума тытӑнаҫҫӗ.

Аслӑ шкулсенче ӗҫлекенсен Пӗтӗм Российӑри канашлӑвӗ

Мартӑн 11-мӗшӗнче аслӑ шкулсенче ӗҫлекенсен Пӗтӗм Российӑри канашлӑвӗнче Ленинградри университет ректорӗ Золотухин юлташ университетри научно-исследовательски ӗҫ ҫинчен интереслӗ доклад тунӑ.

Юлашки ҫулсем хушшинче университетри лабораторисенче хаклӑ йышши 28 прибор (спектрографсем, электрографсем т. ыт. те) туса хатӗрленӗ. Иртнӗ ҫулта 50 учебник кӑларнӑ. Хальхи вӑхӑтра производствӑра татах 62 учебник пур.

Золотухин юлташ университетсен научно-исследоватльски ӗҫне планлама кирли ҫинчен ыйту кӑларса тӑратать, вӗсем пуринчен малтан ҫӗршыври халӑх хуҫалӑхӗшӗн уйрӑмах пысӑк вырӑн йышӑнса тӑракан проблемӑсем тӗлӗшпе ӗҫлеме тивӗҫлӗ.

Мускав хулинчи пединститутри вӗренӳ ӗҫӗ ҫинчен институт директорӗ Бовски юлташ каласа панӑ.

Кусемсӗр пуҫне ҫаксем докладсем тунӑ: Иркутскри университетӑн ректорӗ Шевцов юлташ (вӗренӳ ӗҫӗ ҫинчен), Томскри университетӑн ректорӗ Горлачев юлташ тата Ленинградри Н. К. Крупская ячӗпе тӑракан пединститутӑн директорӗ Струков юлташ (политикӑллӑ-воспитаниллӗ ӗҫ ҫинчен), Ленинградри Герцен ячӗпе тӑракан пединститутӑн директорӗ Головачев юлташ (научно-исследовательски ӗҫ ҫинчен) т. ыт. те. (ТАСС).

Квартал планне срокчен тултарма пулатпӑр

Пирӗн колхоз членӗсем вӑрманта ӗҫлени мӗнле пысӑк усӑ панине лайӑх ӑнланса илнӗ. Ҫавӑнпа ӗнтӗ вӗсем вӑрман хатӗрлевӗнче большевикла ӗҫлеҫҫӗ.

Уйхиртен тырпулсене пуҫтарса кӗртсенех колхозран вӑрман турттарнӑ ҫӗрте ӗҫлеме 25 лаша ятӑмӑр. Тӑватӑ уйӑх ӗнтӗ вӗсем Кабаново пунктӗнче ӗҫлеҫҫӗ. Юр ҫунӑранпа 6000 кубометр касса хатӗрлесе 5000 кубометр турттарнӑ.

СССР Халӑх Комиссарӗсен Совечӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ вӑрман хатӗрлевӗнче 1941 ҫулти 1-мӗш кварталта ҫуран тата лашапа ӗҫлемелли тӳлевлӗ повинность тӑвасси ҫинчен йышӑннӑ постановленине колхозниксем тулли кӑмӑлпа кӗтсе илчӗҫ. Ҫавӑн хыҫҫӑн вӑрман хатӗрлевне ҫӗнӗрен чылай колхозниксем хутшӑнчӗҫ. Тӑрӑшса ӗҫленипе вӗсем кулленех паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ. Акӑ, А. Кузьмин, А. Селиванов, П. Лаврентьев, Д. Лаврентьев юлташсем чылай вӑхӑт хушши вӑрман турттарнӑ ҫӗрте ӗҫлеҫҫӗ. Вӑрманта ӗҫлесси —пархатарлӑ та хисеплӗ ӗҫ. Ӗҫлеме юратаҫҫӗ, ҫавӑнпа вӗсен ӗҫӗ ӑнӑҫлӑн пырать. Мартӑн 1-мӗшне колхоз вӑрман хатӗрлес плана 150 процент тултарнӑ. Кунсӑр пуҫне 316 кубометр турттарнӑ. Турттарассипе эпир юлса пытӑмӑр-ха. Мӗншӗн тесен ку таринччен пире питех те инҫерен, 25 километр аякран турттарма лекрӗ. Халӗ ҫывӑхарахран турттарма пуҫларӑмӑр. Ҫавӑнпа эпир вӑрман турттарас тӗлӗшпе те плана срокчен — мартӑн 15-мӗшчен тултарма пултӑмӑр. Илнӗ обязательствӑна тивӗҫлӗн пурнӑҫлассишӗн халӗ эпир ӑмӑртӑва сарсах пыратпӑр.

А. ШИВКИН.

Ҫӗмӗрле районӗнчи «Искра» колхоз председателӗ.

Хулари партактив пухӑвӗ

Мартӑн 10—11-мӗш кунӗсенче Шупашкар хулинчи парторганизаци активӗн пухӑвӗ пулса иртрӗ. Актив пухӑвӗнче ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн итогӗсем ҫинчен конференци делегачӗ, партин область тата хула комитечӗн секретарӗ И. М. Чарыков юлташ доклад турӗ.

Докладчик, конкретлӑ примерсем илсе, Маленков юлташ хӑйӗн докладӗнче кӑтартса панӑ ҫитменлӗхсем пурте Чӑваш республикинчи, уйрӑмӑн илсен Шупашкар хулинчи, промышленноҫпа транспорт ӗҫӗнче те пуррине кӑтартса пачӗ.

Хулари предприятисемпе артельсем 1940 ҫулти производство программине 93,7 процент кӑна тултарнӑ. Хулара государство предприятийӗсем 15 шутланаҫҫӗ, вӗсенчен иртнӗ ҫулта 4 предприяти кӑна тата промкооперацин 15 артелӗнчен—3 артель кӑна плана тултарнӑ. Иртнӗ ҫулта Водосвет, макарон фабрики, горпромкомбинат, кирпӗч-черепица завочӗ, 1-мӗш номерлӗ типографи тата «Металлист», «Красный мебельщик», «Кожупряжь» промартельсем т. ыт. те уйрӑмах ҫителӗксӗр ӗҫленӗ.

Капитальнӑй ӗҫсен планне тата туса кӑларакан продукцин хӑйне ларакан хакне йӳнетес плана тултарманни, продукци пахалӑхӗ ҫителӗксӗрри—хулари промышленность ӗҫӗнчи пысӑк ҫитменлӗх пулса тӑрать.

Доклад тӑрӑх пренире ҫак юлташсем тухса каларӗҫ: Терентьев (юстици наркомӗ), Никифоров (арман-трестӗн управляющийӗ), Андреев (милици), Богоявленский (пристань), Могутин, Воротилов (промсоюз), Леонтьев (прокуратура), Андреев (горком секретарӗ), Новиков, Ижеев (1-мӗш номерлӗ типографи), Мокеев (макарон фабрики), Грачева (медсантруд обкомӗ), Семченко (кожкомбинат), Золотников (горсовет исполкомӗн председателӗ), Маркосов (Чебторг), Эрре (ВЛКСМ горкомӗн секретарӗ), Биктимиров (Водосвет), Делицын (горпромкомбинат).

Тухса каланӑ юлташсем актива ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ йышӑннӑ решенисене пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе туса пыракан ӗҫсем ҫинчен каласа пачӗҫ. 1-мӗш номерлӗ типографи директорӗ Ижеев юлташ:

— Маленков юлташ доклачӗ пире типографи ӗҫӗнчи ҫитменлӗхсене усӑн курма пулӑшрӗ, тесе каларӗ.

— Эпир ӗҫ графикӗ турӑмӑр, график тӑрӑх ӗҫленин результачӗсем те пур ӗнтӗ: вунӑкунлӑх плана 103 проц. тултарнӑ. Цехсене ҫӳп-ҫапсенчен тасатнӑ, хут таткисене корзинкӑсене хурса пыраҫҫӗ,—терӗ Ижеев юлташ.

Палӑртса хӑварас пулать, хӑшпӗр юлташсен сӑмахӗсенче самокритика пулмарӗ. Сӑмахран, Грачева юлташ (метсантруд работникӗсен профсоюзӗн обкомӗ) цехсенче тата учрежденисенче таса мар пулнишӗн промышленность предприятийӗсемпе транспорт организацисен руководителӗсене пит те тӗрӗс критиклерӗ. Анчах вӗсем хӑйсем санитари контрольне вӑйлатас тӗлӗшпе мӗн туни ҫинчен нимӗн те каламарӗ.

Актив ҫакна палӑртса хӑварчӗ: горком бюровӗ промышленноҫпа транспорта ертсе пырас ӗҫре ҫиелтен тӗрӗсленисемпех тата конкретлӑ мар решенисем йышӑннипех ирттерсе пынӑ, предприятисен экономикине тӗплӗн вӗренмен, хулари предприятисемпе промартельсем юлса пынине пӗтерме кирлӗ ӗҫсене ҫителӗклӗ туса пыман.

Актив пухӑвӗ, пӗр шухӑшлӑ пулса, ВКП(б) Пӗтӗм Союзри XVIII конференци решенийӗсене ырларӗ тата конференци решенийӗсене пурнӑҫа кӗртмелли конкретлӑ мероприятисене палӑртрӗ.

Пуху партин, комсомолӑн, профсоюзсен хулари пур организацийӗсене те партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцин решенийӗсене партире тӑракан тата партире тӑман большевиксем пурте тарӑнӑн вӗренессине организациленме, конференцин историллӗ решенийӗсене хулари ӗҫсыннисене анлӑн ӑнлантарса пама чӗнчӗ.

Актив парти организацийӗсене промышленноҫпа транспорт ытӑвӗсемпе тӑтӑшах ӗҫлеме, наркоматсемпе хуҫалӑхлӑ организацисене производствӑллӑ плансене тултарас ӗҫре кулленех пулӑшса пыма, предприятисенче пулакан ҫитменлӗхсене ҫийӗнчех тупса палӑртса, вӗсене пӗтерес ӗҫре пулӑшса пыма хушрӗ.

Пуху промкомбинат, Водосвет, тирсӑран комбиначӗ, 1-мӗш номерлӗ типографи, заводсен тата промартельсен руководителӗсене производствӑллӑ плансене пӗтӗмпех тултарса пырас ӗҫсене тума хушрӗ.

Парти активӗ хӑй йышӑннӑ резолюцире: парти организацийӗсене промышленноҫпа транспорт ытӑвӗсем енчелле татӑклӑн ҫаврӑни ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартма, социализмлӑ ӑмӑртӑва ҫӗклентерсе яма, партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн решенийӗсене пурнӑҫа кӗртме хулари рабочисемпе инженерно-технически работникӗсене тата служащисене мобилизацилеме пулӑшӗ, тесе кӑтартса хӑварчӗ.

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Агитаторсемпе куллен ӗҫлени кирлӗ

Комсомольски районри агитколлективсен ӗҫӗнче пысӑк ҫитменлӗхсем пулнӑ. Хӑшпӗр ҫӗрте агитколлективсене ялсоветсем ҫумӗнче тунӑ. Уйрӑм ялсовет председателӗсем хӑйсен ларӑвӗсенче агитколлектив руководителӗсен отчечӗсене итлеме пӑхнӑ. Агитколлективсене ялсоветсене пӑхӑнтарни тӗрӗс мар, агитколлективсен парторганизацисем ҫумӗнче, вӗсем ертсе пынипе ӗҫлемелле.

ВКП(б) Комсомольски райкомӗ вӑл йӑнӑша ҫийӗнчех тӳрлетнӗ. Колхозсенче агитациллӗ ӗҫе куллен туса пыма агитколлективсене пуҫламӗш парторганизацисем, парторганизацисем ҫук колхозсенче ӗҫлеме парти райкомӗ ҫумӗнче организациленӗ. Ҫуракине хатӗрленнӗ май тата партконференци решенийӗсене ӑнлантарса пама кашни колхозра агитаторсем уйӑрса ҫирӗплетнӗ.

Ӗҫри тепӗр ҫитменлӗх вӑл — агитаторсене вӗрентес, вӗсен политикӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерес тӗлӗшпе ҫителӗксӗр ӗҫлени пулать. Кӑҫалччен парти райкомӗ агитколлективсен руководителӗсемпе ытларах ӗҫленӗ. Партипе правительство решенийӗсемпе паллаштарас майпа вӗсене пухса семинарсем ирттернӗ. Парти райкомӗ массӑллӑ агитаци хӑш колхозра мӗнле пулса пынине агитколлектив руководителӗсен информацийӗсем тата вӗсем каласа панӑ тӑрӑх хакланӑ. Ҫав хушӑрах агитколлективсем, уйрӑм агитаторсем мӗнле ӗҫленине, мӗнле ыйтусем тӑрӑх пулӑшу памаллине пӗлме пултарайман. Районра семинарсем кӑна ирттерни ҫителӗксӗр.

Парти райкомӗ политикӑллӑ агитаци ӗҫне вӑйлатас шутпа сахал мар формӑсем шыранӑ, вӑл формӑсемпе ӗҫлесе пӑхнӑ. Юлашки вӑхӑтра парти райкомӗн работникӗсем колхозсенче, 3—4 ялсовет территоринче пурӑнакан агитаторсене пухса канашлусем ирттерни ытларах усӑ панине кӑтартса пама пулать. Ҫапла вара, агитаторсем те канашлусенче пӗр-пӗрин опычӗсемпе паллашаҫҫӗ.

Февралӗн 14—16-мӗшсенче районра 8 вырӑнта ҫавӑн пек канашлусене ирттернӗ. Вӑл канашлусене совет интеллигенцине ытларах явӑҫтарнӑ. Мӗншӗн тесен канашлусенче «Ӗҫсыннисене коммунистла воспитани парасси тата совет интеллигенцин задачисем» ятлӑ темӑпа лекцисем пулнӑ. Калас пулать, лекцисем ирттернӗ хыҫҫӑн совет интеллигенцийӗ: учительсем тата ытти работниксем колхозсене, ялсоветсене кулленхи ӗҫре пулӑшасси вӑйланни сисӗнет.

Мартӑн 5—6-мӗшсенче 5 вырӑнта агитаторсене пухса семинарсем ирттернӗ. Ҫав семинарсенче партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцин решенийӗсем тата агитаторсен умӗнче тӑракан задачӑсем ҫинчен докладсем туса панӑ. Докладсене ВКП(б) райком секретарӗсем тата райкомӑн отдел заведующисем тунӑ.

Политикӑллӑ агитаци витӗмлӗ пулмалла. Апла пулсан, кашни агитатора куллен пулӑшса пымалла, вӗрентмелле, унӑн пӗлӳлӗхне пур енчен те ӳстермелле.

Участоксенче агитаторсене пухса унта райкомӑн ертсе пыракан работникӗсем калаҫусем ирттерни агитаторсене малалла ӳсме тата агитаци ӗҫне вӑйлатма пулӑшать. Канашлусемпе семинарсем пулса иртнӗ хыҫҫӑн агитколлектив руководителӗсем агитаторсене пухса калаҫусем ирттереҫҫӗ, кашни агитатора заданисем параҫҫӗ.

Районра политикӑллӑ агитаци йӗркеленсе пыни агитаторсен пӗлӳлӗхӗ ӳссе пынинчен килет.

Хальхи вӑхӑтра районри колхозсенче агитколлективсемпе агитаторсем партин Пӗтӗм Союзри XVIII партконференци решенийӗсене ӑнлантарса парас тӗлӗшпе ӗҫлеҫҫӗ. Ҫавна май колхозниксемпе колхозницӑсен ӗҫри пуҫарулӑхӗ тата ҫуракине хатӗрленесси вӑйланса пырать. Агитаторсем агитаци ӗҫне умра тӑракан задачӑсемпе тата вырӑнти фактсемпе ҫыхӑнтарса пынӑ колхозсенче ҫуракине кӑтартулӑн хатӗрленеҫҫӗ, государство умӗнчи обязательствӑсене вӑхӑтра тултараҫҫӗ.

П. ОСИПОВ.

Ҫамрӑк коммунистсем

ВКП(б) XVIII съезчӗ пулса иртнӗ хыҫҫӑн парти ретне ҫамрӑк большевиксем нумай хутшӑнчӗҫ. Парти ретне колхозсенчи стахановецсем, совет интеллигенцин малта пыракан ҫыннисем кӗчӗҫ. ВКП(б) Центральный Комитечӗ ҫамрӑк коммунистсемпе ӗҫлессине лайӑхлатасси ҫинчен решени йышӑннӑ хыҫҫӑн, ВКП(б) Ишлей райкомӗ ҫамрӑк коммунистсем хушшинче ӗҫлессине чылаях лайӑхлатрӗ.

Ишекри пуҫламӗш парторганизаци (секретарӗ Г. Лазарев юлташ) ҫамрӑк коммунистсемпе лайӑх ӗҫлет, ҫамрӑк коммунистсене порученисем парать, ҫав порученисене мӗнле пурнӑҫланине тӗрӗслет, парти пурнӑҫне активлӑн хутшӑнтарать. Ишекри комсомол пуҫламӗш организацине тӗрӗс мар принциппа тунӑ пулнӑ. Комсомол организацинче колхозри, больницӑри, халӑх судӗнчи комсомолецсем тӑнӑ. Ҫак ӗҫе тӗрӗслесе йӗркелеме ҫамрӑк коммуниста М. Степанов юлташа хушнӑ. Степанов юлташ хӑйне шанса панӑ ӗҫе пурнӑҫа кӗртнӗ, больницӑра ҫӗнӗрен организаци тунӑ.

Парторганизаци хушнӑ тӑрӑх, парти членӗн кандидачӗ А. Матвеев юлташ вулав ҫурчӗн ӗҫне лайӑхлатма, стена хаҫачӗ кӑларма пулӑшать, колхозниксемпе колхозницӑсем хушшинче калаҫусем ирттерет. Матвеев юлташ колхозра бригадир пулса ӗҫлет. Унӑн бригади ҫуракине тӗплӗн хатӗрленсе ҫитнӗ.

Пуҫламӗш парторганизацинчи пур коммунистсен те партпорученисем пур. Парти членӗ вӑтам шкул преподавателӗ П. Андреев юлташ ҫамрӑк коммунистсем хушшинче парти уставӗ ҫинчен калаҫусем ирттерет.

Колхозри коммунистсем массӑна ертсе пырас ӗҫре паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ. «Коммунист» колхозри ҫамрӑк коммунист П. Семенов колхоз председателӗ пулса ӗҫлет. Колхоз 1940 ҫулта кашни гектартан вӑтам шутпа 14 центнер тӗштырӑ туса илнӗ. Кӑҫал гектартан 17—18 центнер тӗштырӑ туса илессишӗн кӗрешӳ сарӑлса пырать. Колхоз вӑрлӑхсене, ялхуҫалӑх машинисене, удобренисене хатӗрлесе ҫитернӗ.

Парти членӗ К. Федоров юлташ висҫӗмӗш ҫул ферма заведующийӗ пулса ӗҫлет, ҫак ферма районри лайӑх ӗҫлекен фермӑсенчен пӗри. Парторганизацинче ҫамрӑк коммунистсене воспитани парас, вӗсене куллен пулӑшса пырас ӗҫсене аван йӗркеленӗ.

Пуҫламӗш парторганизацисем куллен пулӑшса пынипе, ҫамрӑк коммунистсем производствӑра малти ретре пыраҫҫӗ. Учитель И. Павлов Шетмӗпуҫ шкулӗнче ӗҫлет.

Ҫамрӑк коммунистсем хӑйсен пӗлӳлӗхне хӑпартса пынипе пӗрлех ӗҫре те ӳссе пыраҫҫӗ. И. Антонов малтан землеустроитель пулнӑ, халӗ ӑна райҫӗрӗҫ пайӗн заведующийӗ пулса ӗҫлеме лартнӑ.

В. ГУСЬКОВ.

Партконференци решенийӗсене сӳтсе-яваҫҫӗ

ҪӖРПУ. (**Хамӑр корр.**). Партин пуҫламӗш организацийӗсенче XVIII партконференцин итогӗсене активлӑн сӳтсе-яваҫҫӗ. Примус горелкисем тӑвакан заводри коммунистсен пухӑвӗ ӗҫри пысӑк ҫитменлӗхсене уҫса пачӗ.

— Пирӗн предприятире, — тет Галактинов юлташ, — ӗҫе лайӑхлатса пырас вырӑнне сӳпӗлтетсе ирттерессии пур-ха. Ҫӗнӗ йышши продукцисем туса кӑларассине тивӗҫлипе пурнӑҫласа пымастпӑр. Иртнӗ ҫулти ноябрь уйӑхӗнчех чей кашӑкӗсем туса кӑларма тытӑннӑ. Завод дирекцийӗ ҫаврӑнӑҫусӑр ӗҫленине пула, паян куна ҫитсе те 500 кашӑк ҫеҫ туса кӑларнӑ.

Силовой станципе те пӗлсе усӑ курмаҫҫӗ. Ҫавӑн пирки дизель пайӗсем срокченех пӑсӑлса пӗтеҫҫӗ.

Завод производство планне тултарса пымасть, ҫитменлӗхсем нумай. Цехсем графиксӑр ӗҫлеҫҫӗ. Апла пулсан та ВКП(б) райкомӗпе Чӑваш АССР Наркомместпромӗ пирӗн ӗҫпе интересленмеҫҫӗ, — тет Галактинов юлташ.

Прокопьев коммунист оборудованипе пӗлсе усӑ курманни ҫинчен каларӗ. Кривошипнӑй цех валли илнӗ преса пӗр ҫулталӑк хушши ӗнтӗ вырнаҫтараҫҫӗ.

Ҫавӑн пекех, мартӑн 7-мӗшӗнче профшкулта коммунистсен пухӑвӗ пулса иртрӗ. Кунта та тухса калакансем шкулти уйрӑм работниксене хытӑ критиклерӗҫ.

Т. МАЙОРОВ.

Районри руководительсем—агитаторсем

ЕЛЧӖК. Районри парти, совет тата хуҫалӑх организацийӗсен руководителӗсем чылайӗшӗ активлӑ агитаторсем пулса ӗҫлеҫҫӗ. Вӗсем Ленин—Сталин партийӗ политикӑллӑ агитацине пысӑккӑн хакланине, лайӑх йӗркеленӗ агитаци партипе правительство лартнӑ задачӑсене ӑнаҫлӑн татса парас ҫӗрте пысӑк вырӑн йышӑнса тӑнине тӗрӗс ӑнланса илнӗ.

Ӗҫсыннисене партипе правительство лартнӑ задачӑсене пурнӑҫа кӗртме мобилизацилесси—районри руководительсен кулленхи ӗҫӗ, парти шанса панӑ ответлӑ тата пархатарлӑ ӗҫ пулса тӑрать. Иртнӗ уйӑхра районри парти, совет тата хуҫалӑх организацийӗсен руководителӗсем ялсене кайса докладсем, лекцисем туса панӑ. Парти райкомӗн агитаципе пропаганда отделӗн заведующийӗ Романов юлташ февраль уйӑхӗнче партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн материалӗсем тӑрӑх ялсене кайса 14 хутчен доклад туса панӑ. Ҫавӑн пекех Немцев юлташ та час-часах ялсене кайса докладсемпе лекцисем туса парать. Оргинструкторски отделра ӗҫлекен Чернов юлташ ялсене каймассерен докладсем туса парать.

Политикӑллӑ агитаци районра тивӗҫлипе сарӑлса пырать. Агитаци ӗҫне предприятисенче плана тултарас, продукци пахалӑхне лайӑхлатас, дисциплинӑна ҫирӗплетес, ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑпартас ыйтусемпе ҫыхӑнтараҫҫӗ.

Старший ветврач Улендеев юлташ колхозсене кайсан, вӗсен пурнӑҫӗпе паллашать, кирлӗ пулӑшу парать, докладсем тӑвать. Ҫавӑнпа ӑна колхозниксемпе колхозницӑсем юратаҫҫӗ, хисеплеҫҫӗ.

Ҫакна палӑртас пулать: райсовет исполкомӗн отдел заведующийӗсем ялсенче, колхозсенче час-часах пулаҫҫӗ пулсан та колхозниксем хушшинче докладсем тата калаҫусем сайра-хутра кӑна туса параҫҫӗ.

Агитаци ӗҫне кашни руководителех туса пыма тивӗҫлӗ.

А. ДУДКИН.

Парторганизацин паха ӗҫӗсем

ЕТӖРНЕ. Вӑрман хуҫалӑхӗ ҫумӗнче темиҫе ҫул хушши кандидатсен группи ӗҫленӗ. ВКП(б) XVIII съезчӗ пулса иртнӗ хыҫҫӑн пултаруллӑ ҫынсене партие ҫӗнӗрен илнӗ. 1939 ҫул вӗҫӗнче вара кунта пуҫламӗш парторганизаци тунӑ. Хальхи вӑхӑтра парторганизацинче 3 член тата 4 кандидат. Пуҫламӗш парторганизацин секретарӗ М. Медведев юлташ хӑйӗн ӗҫне юратса, план тӑрӑх туса пырать.

Пуҫламӗш парторганизаци вӑрман хуҫалӑхӗнчи обществӑллӑ организацисен ӗҫӗсене йӗркеллӗ ертсе пырать, работниксен пӗлӳлӗхне ӳстерсе пыма пулӑшать. Парти пухӑвӗсем кашни уйӑхра планпа пӑхнӑ вӑхӑтра пулса пыраҫҫӗ. Лесниксен техникӑллӑ пӗлӳлӗхне ӳстерес шутпа ҫулсеренех кружоксем ӗҫлеҫҫӗ. Уйрӑм работниксем пӗлӳлӗх тӗлӗшпе те, ӗҫре те ӳссе пыраҫҫӗ. Акӑ, П. Волков юлташ сакӑр ҫул хушши лесник пулса ӗҫленӗ. Вӑл хӑйӗн производствӑллӑ планне ҫулсеренех 240 процент таран тултарса пынӑ. И. Дубов лесникра 10 ҫул ытларах ӗҫлет. Лайӑх ӗҫленӗшӗн дирекцинчен ҫулсеренех преми илнӗ. Халӗ Дубов юлташа парти ретне илнӗ.

Ӗҫре ӳссе ҫитӗннӗ лесник С. Тобоев, инженер Кривощенов, вӑрман хуҫалӑхӗн директорӗ В. Абакумов юлташсене иртнӗ ҫулта парти кандидатне илнӗ.

Вӑрман хуҫалӑхӗ хӑйӗн производствӑллӑ планне ҫулсеренех лайӑх тултарать. 1940 ҫулти плана 123 процент тултарса, лесоуправленинчен 7 пин тенкӗ преми илнӗ. Кӑҫал Пӗтӗм Союзри ялхуҫалӑх выставкин участникӗ пулма 13 ҫынна ҫирӗплетнӗ.

Парторганизаци производствӑллӑ ыйтусемпе те аван ӗҫлет. Пултаруллӑ ҫынсене суйласа илсе пысӑкрах ӗҫе лартаҫҫӗ. 1940—1941 ҫулсенче 12 ҫынна пӗчӗкрех ӗҫрен пысӑкрах ӗҫе куҫарнӑ. А. Петров юлташ малтанхи вӑхӑтра лесник, унтан объездчик пулса ӗҫленӗ, халӗ вӑл вӑрман участокӗн техникӗ пулса ӗҫлет. Хӑйне хушнӑ ӗҫе кӑтартуллӑн тӑвать, паха тӗслӗхсем кӑтартать.

Поляков юлташ ҫирӗм ҫул хушши лесникре ӗҫленӗ. Халӗ ӑна объездчик пулса ӗҫлеме лартнӑ. Кузейкин вунӑ ҫул хушши лесник пулса ӗҫленӗ, халӗ ВКП(б) Сӗнтӗр райкомӗн инструкторӗ. Ҫакнашкал примерсене татах та кӑтартса пама пулать. Вӗсем пуҫламӗш парторганизаци кадрсемпе ҫине тӑрса ӗҫленине уҫҫӑн кӑтартса параҫҫӗ.

Вӑрман хуҫалӑхӗнчи работниксем партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗ ячӗпе пынӑ социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса чаплӑ ҫитӗнӳсем турӗҫ. Партконференци уҫӑлнӑ тӗле вӑрман хуҫалӑхӗ хӑйӗн пӗрремӗш кварталти производствӑллӑ планне 157 процент тултарнӑ.

Пуҫламӗш парторганизаци пуҫарнипе хуҫалӑхра кирлӗ япаласем туса кӑларма пуҫӑннӑ, ҫунасем, урапа тукӑнӗсем т. ыт. те туса кӑлараҫҫӗ.

Хальхи вӑхӑтра парторганизаци партконференци материалӗсене ӑнлантарса парас тата конференци решенийӗсене пурнӑҫа кӗртсе пырас тӗлӗшпе ҫине тӑрса ӗҫлет.

А. ЧЕХОНИН.

Сӑмах параҫҫӗ, ӗҫне тумаҫҫӗ

Именкасси (Красноармейски р.) ялсоветне кӗрекен колхозсенче партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцийӗн материалӗсене вӗренме тытӑннӑ. Ҫак кунсенче агитаторсен канашлӑвӗ пулса иртрӗ. Канашлура тухса калакансем чылай пулчӗҫ.

— Партконференци решенийӗсем,—тет агитколлектив руководителӗ П. Гурьев юлташ, — пире хамӑрӑн ӗҫе тӗпренех лайӑхлатма хушаҫҫӗ. Пирӗн час-часах паха решенисем йышӑнаҫҫӗ, анчах вӗсене пурнӑҫа кӗртмеҫҫӗ. Пирӗн массӑллӑ агитацине тивӗҫлипе туса пымалла, вӑл колхозсенче ҫуракине хатӗрленес ӗҫе вӑйлатма пулӑштӑр.

Федякинецсен чӗнӗвне сӳтсе-явнӑ чухне ялти интеллигенци хӑйӗн умне татӑклӑ обязательство илнӗ. М. Федоров юлташ «Малалла» колхозри фермӑсем валли выльӑх апачӗсен рационне туса пама пулнӑ. Апла пулсан та, вӑл ку вӑхӑтчен те ҫав ӗҫе туман. «Малалла» колхоз председателӗ Мартынов юлташ—вӑрман хатӗрлев планне халех тултаратпӑр, ӗҫлеме ҫынсем яратпӑр, тесе районри работниксене шантарнӑ. Кайран, миҫе кубла метр касса хатӗрлени тата турттарни ҫинчен ыйтсан, Мартынов ӗҫ мӗнле пулса пынине пӗлмесӗрех суя сведени панӑ. Ҫапла ӗнтӗ, Федоровпа Мартынов сӳпӗлтисем сӑмах параҫҫӗ, шантараҫҫӗ, ӗҫне тумаҫҫӗ.

Ялсовета кӗрекен колхозсем пурлӑхсем ҫине хуҫасӑрла пӑхаҫҫӗ, пурлӑхсен хисепне учета илмеҫҫӗ. «Малалла» колхозра урапа-ҫунасен, лаша кӳлмелли хатӗрсен хисепӗ паллӑ мар. Ялхуҫалӑх машинисене хакламаҫҫӗ. Тӑватӑ ҫул каялла улӑм турамалли тата сӳс тылламалли машинӑсем кӳрсе килсе, пӗрне сысна вити умне, теприне — килкартине пырса лартнӑ.

Машинӑсене пуҫтарса лартма хушсан, колхоз председателӗ ӗҫлеме ҫын тупайманни ҫине йӑвӑнтарать. Колхозри комсомол пуҫламӗш организацийӗн секретарӗ Кузьмин хаклӑ машинӑсемпе туллин усӑ курас тӗлӗшпе пример кӑтартас чухне, вӑл: — машинӑсене тахҫанах ҫырмана кайса пӑрахмалла, тесе сӳпӗлтетет.

Ҫак ҫитменлӗхсене пӗтерессишӗн ҫине тӑрса кӗрешмелле.

Х. АЛЕКСАНДРОВ.

Хаҫатра тухнӑ материалсем тӑрӑх

„Темиҫе учрежденисенчи коммунистсене пӗрлештерсе тӑракан парторганизацисем пирки“

«Чӑваш Коммуни» хаҫатӑн кӑҫалхи 26-мӗш номерӗнче «Темиҫе учрежденисенчи коммунистсене пӗрлештерсе тӑракан парторганизацисем пирки» ятлӑ статья пичетленсе тухнӑччӗ. Вӑл статьяра ВКП(б) Канаш райкомӗ пуҫламӗш парторганизацисене производствӑллӑ принципсем тӑрӑх тӑвас йӗркене пӑсни ҫинчен ҫырнӑ.

ВКП(б) Канаш райкомӗ, статьяра асӑннӑ фактсем тӗрӗс, тесе пӗлтерчӗ. Райком производствӑллӑ принципсене пӑсса тунӑ пуҫламӗш парторганизацисене пурне те тепӗр хут пӑхса тухнӑ. Автотракторосбытра ӗҫлекен коммунистсем халиччен суту-илӳ базинчи парторганизацинче тӑнӑ пулнӑ. Халь автотракторосбыт ҫумӗнче кандидатсен группине тунӑ.

Ҫавӑн пекех, ВКП(б) райкомӗ статьяра кӑтартса панӑ ытти ҫитменлӗхсене пӗтерес енӗпе те тивӗҫлӗ мерӑсем йышӑннӑ.

Париж Коммунипе МОПР кунӗ умӗн

МОПР-ӑн чылай организацийӗсенче МОПР кунне хатӗрленес тӗлӗшпе хӗрӳллӗ ӗҫ пырать.

Госбанкӑн Чӑваш республикинчи контори ҫумӗнчи МОПР организацийӗ Спецбанк ҫумӗнчи МОПР организацине социализмлӑ ӑмӑртӑва чӗнчӗ. Ҫак организацисем МОПР кӗтесӗ валли тӗрлӗ япаласем туянчӗҫ, МОПР членӗсем 111 значок илчӗҫ тата МОПР кунӗ тӗлне ятарласа стена хаҫачӗ кӑларма хатӗрленеҫҫӗ.

Шупашкарти 6-мӗш №-лӗ шкулта вӗренекенсем МОПР членӗсен пухӑвне ирттерсе, унта МОПР задачисем ҫинчен доклад итлерӗҫ. Вӗренекенсем Рига хулинчи шкул ачисем патне юлташла ҫыру яма йышӑнчӗҫ.

Халӗ МОПР обкомне кашни кунах МОПР ячейкисен секретарӗсемпе член укҫи пухакансем пыраҫҫӗ. МОПР обкомӗ вӗсене член укҫи пухас тата пухнӑ укҫана МОПР-ӑн Центральный Комитетне куҫарас тӗлӗшпе консультаци парать.

Сӗнтӗрвӑрри хулинчи МОПР организацийӗ Париж Коммуни кунне 1941 ҫулти финанс планне тултарнипе кӗтсе илет. Кунта МОПР ӗҫне рабочисем, служащисем, килхуҫи хӗрарӑмӗсем тата вӗренекенсем активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Февраль уйӑхӗнче Сӗнтӗрвӑрри хулинчи МОПР ячейкисенчен 42-шӗ МОПР Центральный Комитетне 2.260 тенкӗ ытла укҫа куҫарнӑ.

Ялсенче МОПР ячейкисем организацилес ӗҫ сарӑлса пырать. Ворошилов ячӗпе тӑракан колхозра тата Уракассинчи вӑтам шкулта МОПР ячейкисене ҫӗнӗрен организациленӗ.

Йӗпреҫ районӗ МОПР-ӑн 1941 ҫулти финанс планне ҫак кунсенчех тултарать.

Сӗнтӗрвӑррипе Йӗпреҫ районӗсем хушшинче МОПР обкомӗн куҫса ҫӳрекен хӗрлӗ ялавне илессишӗн пыракан кӗрешӳ анлӑн сарӑлса пырать. Хӗрлӗ ялава халӗ Йӗпреҫ районӗ тытса тӑрать. Йӗпреҫ поселокӗнчи МОПР активисчӗсем куҫса ҫӳрекен хӗрлӗ ялава хӑйсен аллинчех хӑварассишӗн тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ пулсан та, МОПР ӗҫне ертсе пыракансенчен хӑшпӗрисем ӗҫ ҫине сӳрӗккӗн пӑхаҫҫӗ. МОПР райкомӗн членне Хосина юлташа МОПР райкомӗн секретарӗ пулса ӗҫлеме суйланӑ, анчах вӑл ҫак ӗҫе туса пыма тытӑнман-ха. МОПР райкомӗн членӗсем Родзянов, Трофимов, Егоров юлташсем МОПР ӗҫне япӑх туса пыраҫҫӗ. Ҫавна пула кооплеспромра, Буинскри рудникпе хӑма ҫуракан заводра, ҫавӑн пекех тата чылай колхозсенче МОПР ӗҫне ҫителӗксӗр йӗркеленӗ.

Социализмла ӑмӑртса ӗҫленипе МОПР-ӑн Чкаловски, Пӑрачкав, Вӑрмар райкомӗсем те хӑйсен ӗҫӗнче ҫитӗнӳсем турӗҫ.

Ҫапах та пирӗн МОПР ӗҫне пачах та хакламан районсем те пур. Вӗсем—МОПР-ӑн Куславкка, Тӑвай, Елчӗк райкомӗсем.

МОПР-ӑн Улатӑр тата Ҫӗмӗрле райкомӗсем социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнман-ха.

Париж Коммуни кунӗ ҫывхарса килнӗ май МОПР-ӑн пур организацийӗсен те МОПР ӗҫне пур енӗпе те лайӑхлатассишӗн татах ытларах тӑрӑшса ӗҫлес пулать.

АЛЕКСАНДРОВ.
МОПР обкомӗн председателӗ.

Сывлӑха сыхлас ӗҫе вӑйлатни кирлӗ

Ӗҫсыннисен сывлӑхне сыхлас ҫӗрте больницӑсемсӗр пуҫне фельдшер, трахом тата акушерка пункчӗсем пысӑк вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ. Унта ӗҫлекенсемшӗн ҫынсене ӑшшӑн кӗтсе илесси, вӗсене тивӗҫлӗ пулӑшу парасси хисеплӗ ӗҫ пулса тӑрать. Ҫавӑн пекех, медицина работникӗсен ӗҫсыннисен культурлӑхне ӳстерес тӗлӗшпе те кулленех ӗҫлемелле.

Красноармейски районри хӑшпӗр медицина работникӗсем хӑйсен ӗҫне чыслӑн пурнӑҫласа пыраҫҫӗ. Именкасси ялсоветӗнче акушерка тата трахом пункчӗсем пур. Кунти акушерка Ивановӑпа трахсестра Егорова юлташсем тӑрӑшса ӗҫлеҫҫӗ.

1940 ҫулти январӗн 1-мӗш тӗлне Именкасси ялсоветӗнче трахомпа чирлисем 243 ҫын пулнӑ. Трахсестра Егорова вӗсене сыватас енӗпе тӑрӑшса ӗҫленӗ. Вӑл трахпункта пырайманнисем патне киле ҫӳренӗ. Ҫакӑн пек ӗҫленипе кӑҫалхи январӗн 1-мӗшне трахомран 192 ҫын сыватнӑ.

Кушар ялсоветӗнче те трахработник Аршуткин лайӑх ӗҫлет. Вӑл иртнӗ ҫулта трахомран 46 ҫынна сыватнӑ. Кӑҫал апрель уйӑхӗ тӗлне трахомлисене пурне те сыватса ҫитерме тӑрӑшать.

Анчах хӑшпӗр медицина работникӗсем ҫителӗксӗр ӗҫлеҫҫӗ. Ункӑҫум ялӗнчи фельдшер пункчӗ уйрӑмах начар ӗҫлет. Кунта ӗҫлекен Фоминапа Никифорова юлташсем трахомпа чирлисен хисепне те пӗлмеҫҫӗ. Шкулта вӗренекенсем патӗнче пулмаҫҫӗ. Трахомран сыватни ҫинчен памалли отчетсене тӗрӗс тумаҫҫӗ. Отчетра кӑтартнӑ цифрӑсене ӗненме май ҫук.

А. ЛАНДЫШЕВСКИЙ

Вулав ҫуртӗнче

ИШЛЕЙ. Ваҫилкассинчи вулав ҫурчӗн ӗҫӗ юлашки вӑхӑтра, ялсовет исполкомӗ пулӑшнипе, кӑштах аванланчӗ.

Вулав ҫурчӗн библиотекинче кӗнекесем чылай. Ҫамрӑксем уйрӑмӑнах Н. Островскин «Хурҫӑ епле хӗрнӗ», «Тӑвӑлпа ҫуралнисем», М. Шолоховӑн «Уҫнӑ ҫерем» кӗнекисене, чӑваш литературин антологине, чӑваш писателӗсемпе поэчӗсен кӗнекисене, вырӑс писателӗсен кӗнекисене юратса вулаҫҫӗ.

Вулав ҫурчӗ ҫумӗнче уйӑхра пӗрре стена хаҫачӗ тухса тӑрать.

О. ЯРУСОВ.

Куллен кирлӗ пысӑк пахалӑхлӑ таварсене ытларах туса кӑларассишӗн

Партин Центральный Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ кӑҫалхи январӗн 9-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени куллен кирлӗ таварсене ытларах та ытларах туса кӑларас ӗҫе пӗрмаях вӑйлатса пыма пит те пысӑк условисем туса пачӗ. Партипе правительство вырӑнти пуҫарулӑха аталантарма ҫул уҫса пачӗҫ. Вырӑнти чӗртавартан продукци туса кӑларас ӗҫе планлама, ҫав продукцисемпе кирлӗ пек усӑ курма тата тыткалама вырӑнти оргӑнсене ирӗк панӑ. Вырӑнти чӗртаварсемпе ӗҫлекен предприятисене кивҫен укҫа-тенкӗ тата льготӑсем параҫҫӗ.

«Халӗ ӗнтӗ ҫак питех те кирлӗ ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхӗ вырӑнсенчи партипе совет организацисен руководителӗсен тата вырӑнти промышленноҫпа промкооперации работникӗсен пуҫарӑвӗнчен, вӗсем ҫине тӑрса, пикенсе ӗҫленинчен килет»,—тенӗ ВКП(б) Центральный Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ «Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен» йышӑннӑ постановленире. Ҫак постановлени йышӑннӑранпа икӗ уйӑх иртрӗ. Анчах та ӑна пурнӑҫа кӗртсе пырасси питӗ ҫителӗксӗр пулса пырать.

Планлакан организацисем, наркоматсемпе промкооперации вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви тӑвассине ӳстерес тӗлӗшпе конкретлӑ мероприятисем палӑртса хурас, вӗсене пурнӑҫа кӗртсе пырас ӗҫе вӑраха ячӗҫ. Чӑваш АССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Чӑваш Обкомӗ йышӑннӑ тӑрӑх, пирӗн республикӑра ҫӗнӗрен 116 предприяти тата мастерскойсем организацилемелле. Вӑл шутран Вырӑнти промышленность Халӑх Комиссариачӗ тӑрӑх—47, Апатҫимӗҫ промышленность Халӑх Комиссариачӗ тӑрӑх—13 тата промкооперации системинче 56 предприятисемпе мастерскойсем организацилеме палӑртнӑ пулнӑ.

Ҫак предприятисемпе мастерскойсене организацилеме правительство 1—3 ҫуллӑха ссуда парать. Анчах февралӗн 26-мӗш тӗлне куллен кирлӗ таварсем тӑвакан производствӑсем организацилеме тата вӗсене пысӑклатма пӗр организаци те Промбанкпа Торгбанк урлӑ ссуда илессине йӗркелемен. Госбанк урлӑ ссуда илессине 5 организаци кӑна 73.200 тенкӗлӗх йӗркеленӗ. Мӗншӗн тесен, ытти организацисем ҫӗнӗрен тӑвакан предприятисен сметӑпа финанс расчечӗсене тӑвассине вӑраха янӑ. Райсовет исполкомӗсемпе наркоматсем ку тарана ҫитсе те строительствӑсем валли укҫа-тенкӗ источникӗсене палӑртман. Кунсӑр пуҫне наркоматсемпе предприяти руководителӗсем ЦК ВКП(б) тата СССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановленине пурнӑҫа кӗртсе пырас ӗҫе конкретлӑн ертсе пымаҫҫӗ.

Пирӗн республикӑри кашни районрах промкомбинат организацилемелле. Унсӑр пуҫне Шупашкарта, Канашра, Ҫӗмӗрлере, Сӗнтӗрвӑрринче наркомпищепром предприятийӗсенчен райпищекомбинатсем тумалла. Анчах райпромкомбинатсене халӗ те организацилесе ҫитермен-ха. Наркомпищепромӑн района пӑхӑнса тӑракан предприятийӗсене ку тарана ҫитсе те Наркомместпрома паман.

Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви туса кӑларас тӗлӗшпе ӗҫсем питех те ҫителӗксӗр. Уйрӑмӑнах Наркомместпром, Древпромсоюз тата Промсоюз начар ӗҫлеҫҫӗ. Ҫак организацисем январь—февраль уйӑхӗсенче куллен кирлӗ таварсем туса кӑларас тӗлӗшпе панӑ заданине тултараймарӗҫ. Январьти плана Промсоюз—92 процент, Древпромсоюз—80 процент, Наркомместпром 77,1 процент кӑна тултарнӑ.

Хӑшпӗр предприятисем хӑйсен ӗҫне пушшех начарлатнӑ. Сӑмахран, Ҫӗмӗрлери «Труженик» артель 1941 ҫулти январӗн 15-мӗшӗнчен пуҫласах чӗртавар ҫук пирки ӗҫлемесӗр ларать. Артеле фанера тумалли хурӑн крешӗ 6000 кубометр кирлӗ. Халиччен ҫак йывӑҫа Горький, Кировски, Свердлов облаҫӗсенчен тата Мари республикинчен кӳрсе килнӗ. ЦК ВКП(б) тата СССР Совнаркомӗ постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑн вӗсем артеле фанера тумалли хурӑна парса тӑма чарӑннӑ. Ҫав вӑхӑтрах Чӑваш АССР Наркомлесӗ ку йывӑҫа ҫулсеренех 20.000 кубометр хатӗрлесе ытти республикӑсене ӑсатать.

Куллен кирлӗ таварсен ҫӗнӗ изделийӗсен ассортиментне тултарасси ҫав тери начар пырать. Сӑмахран, Ҫӗрпӳри примус горелкисем тӑвакан заводӑн план тӑрӑх 1941 ҫулта чей кашӑкӗсем 25000, тимӗр вешалкӑсем 10000, канцеляри кнопкисем 25000, примус горелки 15000 туса кӑлармалла. Ку таринччен пӗтӗмпе те 445 кашӑк кӑна тунӑ. Вӗсем те хак ҫук пирки складрах выртаҫҫӗ. Тимӗр вешалкӑсем, кнопкӑсем, примус горелкисем тума халӗ те тытӑнман-ха, мӗншӗн тесен, вӗсене тума штамп ҫук.

Ытти организацисем, наркоматсем мӗнле ӗҫлеҫҫӗ-ха? Наркомместпром системинчи предприятисен январь уйӑхӗнче 4920 катка, 1870 йывӑҫ кӗреҫе, 1350 ҫӑматӑ тата ытти таварсем туса кӑлармалла пулнӑ. Ҫак заданине тултарма мар, планпа пӑхнӑ таварсене те туса кӑларма тытӑнман теме юрать. Сӑмахран, план тӑрӑх январь уйӑхӗнче 4920 катка тумалла пулнӑ пулсан 188, 270 корзинка вырӑнне 5, 174 сӗтел вырӑнне 11 сӗтел туса кӑларнӑ т. ыт. те. Хӑшпӗр изделисене питӗ сахал кӑлараҫҫӗ: январь уйӑхӗнче мӗнпурӗ те кӑшӑлланӑ урапасем 12, тимӗр кӑмакасем 2, пӗр самовар труби кӑларнӑ.

Промкооперации енӗпе те ӗҫсем ҫавнашкалах. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ магазинсенче куллен кирлӗ таварсемпе начар суту-илӳ туни ӑнсӑртран пулнӑ япала мар. Чебторг январь тата февраль уйӑхӗсенче артельсенчен магазинсем валли 18 тӗрлӗ ҫӗнӗ изделисем 78015 тенкӗлӗх кӑна илнӗ. Ҫитменнине тата вырӑнти промышленность туса кӑларнӑ таварсем хаклӑ, ҫав вӑхӑтрах вӗсен пахалӑхӗ начар, хӑшпӗр чухне стандартлӑ мар.

Вырӑнта туса кӑларнӑ таварсен хакне Чӑваш АССР Совнаркомӗн ҫирӗплетмелле. Анчах конвенцбюрона пӗтернӗ хыҫҫӑн Чӑваш АССР Наркомторгӗ Совнаркома 83 тӗрлӗ таварсем тӑрӑх кӑна хак ҫирӗплетме тӑратнӑ. Хальхи вӑхӑтра предприятисемпе артельсем хӑйсен таварӗсене суту-илӳ организацисене продукцин хӑйне ларакан хакӗпе параҫҫӗ. Ҫавна пула пӗр пек таварах тӗрлӗ ҫӗрте тӗрлӗ хакпа сутаҫҫӗ.

Чебторгӑн ҫӗнӗ магазинӗ йывӑҫ кашӑка 50 пуса сутать, ҫавӑн пек кашӑках Древпромсоюз магазинӗнче 85 пус тӑрать. Ҫав кашӑках февралӗн 27-мӗшӗнче 45-шер пуса сутнӑ. Пӗрремӗш сортлӑ тимӗр кашӑк Чебторг магазинӗнче 1 т. 17 пус тӑрать. Ҫав вӑхӑтрах алюминирен тунӑ кашӑка магазинсенче 1 т. 15 пуса сутаҫҫӗ. Чебторгӑн 4-мӗш номерлӗ магазинӗнче 50 литр кӗрекен юман катка (ӑна промкомбинат туса кӑларнӑ) 23 т. 80 пус тӑрать, ҫавӑн пек катканах Древпромсоюз магазинӗнче 28 т. 60 пуса сутаҫҫӗ.

«Красный мебельщик» артель туса кӑларнӑ гардероб Чебторгӑн 4-мӗш номерлӗ магазинӗнче 368 тенкӗ тӑрать. Ҫав магазинрах хулари промкомбинат туса кӑларнӑ гардероб пур. Унӑн пахалӑхӗ пирвайхинчен лайӑхрах, апла пулин те йӳнӗрех — 271 тенкӗ тӑрать. Ҫӗмӗрле комбиначӗ туса кӑларнӑ шифоньер «Красный мебельщик» артель туса кӑларнӑ гардеробран темиҫе хут лайӑхскер, 312 тенкӗ кӑна тӑрать. Е тата пуртӑ аврин хакне илер-ха: ӑна Древпромсоюз магазинӗнче 3 т. 10 пуса, Чебторг магазинӗнче 2 т. 75 пуса, базарта — 1 т. 50 пуса сутаҫҫӗ.

Ҫавӑнпа та ӗнтӗ нумай таварсем сутӑнмасӑр магазинсемпе складсенче выртаҫҫӗ. Сӑмахран, Чебторгӑн 4-мӗш номерлӗ магазинӗнче гардеробсем иртнӗ ҫулти декабрь уйӑхӗнчен вара выртаҫҫӗ. Чӑваш АССР Наркомторгӗн конвенцбюровӗ хальччен ҫирӗплетнӗ хӑшпӗр таварсен хакӗ икӗ тӗрлӗ. Ҫав хаксене халӗ те йӗркелесе ҫитермен, хӑшпӗр таварсен ҫирӗплетнӗ хакне пӑсаҫҫӗ, уншӑн айӑплисене ответ тыттармаҫҫӗ.

ВКП(б) Центральный Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, суту-илӳ организацисен, ҫавӑн пекех вырӑнти промышленноҫпа промкооперацин хӑйсен хуҫалӑхӗнче аш-какайлӑх сыснасем усрас ӗҫе вӑйлатмалла. Пирӗн республикӑра планпа 3924 сысна усраса самӑртма палӑртнӑ. Унсӑр пуҫне предприятисемпе суту-илӳ организацисен подсобнӑй хуҫалӑхӗсем: 65 ӗне тытса усракан 6 хуҫалӑх тата чӑх-чӗп, хур-кӑвакал фермисем 10 ферма организацилемелле.

Ҫак задачӑна пурнӑҫа кӗртес пулсан, столовӑйсем, суту-илӳ тӑвакан организацисем, ача-пӑча сачӗсемпе яслӗсем, больницӑсем, овощехранилищесем ҫумӗнче сыснасем самӑртмалли пунктсем организацилеме тахҫанах йышӑнмалла пулнӑ. Анчах суту-илӳ организацисемпе учрежденисен руководителӗсем ҫак ӗҫе тивӗҫлипе туса пыма тытӑнман. Сӑмахран, ВКП(б) Шупашкар хула комитечӗн пленумӗ столовӑйсемпе лечебнӑй учрежденисем ҫумӗнче подсобнӑй хуҫалӑхсем организацилесе 140 ӗне, 800 сысна, 5000 чӑх-чӗп усрама йышӑннӑ. Хальхи вӑхӑтра мӗнпурӗ те 96 ӗне тата 245 сысна ҫеҫ.

Шупашкарта выльӑх-чӗрлӗхсене тӑранмалӑх апат-ҫимӗҫ — отходсем нумай. Чебторгӑн овощехранилищинче кӑна 50 тонна отход, магазинсемпе ларексенче ҫӑкӑр тӗпренчӗкӗсемпе ҫӑкӑр таткисем 6 тонна пухӑнаҫҫӗ. Столовӑйсен тресчӗ тӑрӑх отходсем 400 тонна тухаҫҫӗ. Ҫак отходсемпе усӑ курмаҫҫӗ, хӑшпӗр чухне кӑлара-кӑлара тӑкаҫҫӗ. Ҫакна палӑртса хӑвармалла: столовӑйсен тресчӗн (директорӗ Стекольщиков) сысна ферми пур. Ку фермӑра таса мар, нӳрлӗ. Ҫавна пулах ӗнтӗ кунта 40 сысна тата ҫӑвӑрсем вилнӗ.

Пулӑ тытас ӗҫ ҫителӗксӗр пырать. Чӑвашрыбтрест кӑҫалхи пӗрремӗш кварталти плана уйӑх та 20 кун хушшинче 38 процент кӑна тултарнӑ. Чӑвашторгӑн, столовӑйсен тресчӗн, Чӑвашсоюзӑн, Промсоюзӑн кӳлӗсемпе пӗвесем пур, анчах 1940 ҫулта вӗсемпе усӑ курман. Ҫак организацисем пулӑ тытас ӗҫе кӑҫал та пуҫӑнман-ха.

П. П-в.

Ҫӗмӗрлери мехлесопунктри стахановецсем. УКЕРЧӖК ҪИНЧЕ (сулахайран сылтӑмалла): Ҫӗмӗрле вӑрман участокӗнчи вӑрман касакансен Николай Лотов ертсе пыракан бригадӑри рабочисем—Иван **Жестков**, Михаил **Разбаков** тата Николай **Лотов** (бригадир); вӑрман касакансен бригадирӗ Александр **Демидов**; Кабановӑри вӑрман участокӗнчи грузчиксен бригадин бригадирӗ Василий **Федоров**; Ҫӗмӗрле вӑрман участокӗнчи Демидов бригадинчи рабочи Михаил **Никифоров**; 1-мӗш №-лӗ вӑрман складӗнчи грузчиксен бригадин бригадирӗ Петр **Фомин**; Кабановӑри вӑрман участокӗнчи возчиксен бригадин бригадирӗ Халип **Алямов**; Сурари трактор ҫулӗ ҫинчи трактористсем Андрей **Чирков** тата Петр **Тексин**; Ҫӗмӗрле вӑрман участокӗнчи Демидов бригадинчи рабочисем Александр **Жестков** тата Алексей **Жестков**. Г. Костин фото-ӳкерчӗкӗ.

ВӐРМАН ХАТӖРЛЕС ПЛАНА СРОКРА ТУЛТАРАР

Ҫӗмӗрле мехлеспунктӗнче вӑрман хатӗрлес ӗҫӗн мастерӗсем сахал мар. Паян пичетленекен материалсем те ҫавӑн ҫинченех калаҫҫӗ. Мехлеспунктри стахановецсем партипе правительство панӑ заданине пӗтӗмпех тата срокра тултарассишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Анчах ҫӗмӗрлесем вӑрман хатӗрлес тӗлӗшпе кая юлса пыраҫҫӗ-ха. Мартӑн вуннӑмӗшне вӑрман касса хатӗрлес тӗлӗшпе плана 53,9 процент, турттарас тӗлӗшпе—32,5 тата кирлӗ пунктсене турттарса пырас тӗлӗшпе 55,6 процент ҫеҫ тултарнӑ.

Кая юлса пынин сӑлтавӗ мӗнре-ха? Кунта стахановецсемпе вӑрман ӗҫӗнче малта пыракансен опычӗпе усӑ курмаҫҫӗ, ҫав паха опытсене пур ҫӗрте те сарса пымаҫҫӗ, вӑрманти мӗнпур рабочисене, колхозниксемпе колхозницӑсене стахановла ӗҫлеме вӗрентмеҫҫӗ. Ҫак ҫитменлӗхе халех пӗтерес пулать.

Ҫӗмӗрле мехлеспунктӗнче хаклӑ механизмсем, машинӑсемпе инструментсем нумай. Час-часах вӗсемпе туллин усӑ курмаҫҫӗ. Вӑрманта ӗҫлекенсен ӗҫ тухӑҫлӑхӗ те пысӑк мар. Партипе-массӑллӑ ӗҫ сӳрӗккӗн пулса пырать.

Пӗрремӗш квартал вӗҫленесси инҫе юлмарӗ. Вӑрман работникӗсен мӗнпур вӑй-хала пухса партипе правительство панӑ заданине пурнӑҫа кӗртессишӗн большевикла кӗрешмелле. ВКП(б) райкомӗсен, райсовет исполкомӗсен, колхозсемпе ялсоветсен вӑрманта ӗҫлеме ҫынсем ярассине организацилес пулать.

Ӗҫре тасалӑх кирлӗ

Партин Пӗтӗм Союзри XVIII конференцинче Маленков юлташ тасамарлӑх епле пысӑк сиен туни ҫинчен питех те лайӑх каласа панӑ. «Оборудованине пӑхмасан, тивӗҫлӗ тасалӑхра тата йӗркеллӗ тытса усрамасан, вӑл часах ӗҫлеме чарӑнать. Тасалӑхпа йӗркелӗх ҫук ҫӗрте аварисемпе катастрофӑсем пулмасӑр иртме пултараймаҫҫӗ. Таса мар, юсавлӑ мар оборудованипе ӗҫлени, юсавлӑ мар инструментпа усӑ курни продукцине брак туса кӑларать», тенӗ Маленков юлташ.

Ҫакӑ вӑл пирӗн ӗҫе те хыттӑнах пырса тивет. Питех те тӗрӗс: трактора таса мар тытни, унпа тӗрӗс усӑ курманни ӗҫ тухӑҫлӑхне хытӑ чакарать. Пӗтӗм ӗҫ те пирӗн тракторпа усӑ курма пӗлнинчен килет.

Тӗслӗхшӗн, хама илетӗп. Эпӗ тракторпа 12-мӗш ҫул ӗҫлетӗп. Вӑл шутран ҫурри Ҫӗмӗрлери Сура трактор ҫулӗ ҫинче. Ҫак вӑхӑт хушшинче манӑн хам айӑппа пӗр авари таврашӗ те пулман. Трактора яланах йӗркеллӗ тытатӑп.

Акӑ, манӑн сменӑна каймалла. Чӑн малтанах эпӗ трактора тӗрӗслесе пӑхатӑп: пайӗсем пурте пур-и, таса-и, ҫу сӗрнӗ-и? Пысӑкрах айӑп пулсан механика чӗнетӗп те, унпа вара хӑвӑрттӑн юсаса пӗтеретпӗр. Вутӑ тиемелли склада ҫитсен трактора каллех технически осмотр тӑватӑп, ҫу сӗрмелле пулсан, ӑна сӗретӗп.

Трактора лайӑх тытса, унпа тӗрӗс ӗҫлени ӗҫ тухӑҫлӑхне хӑвӑрттӑн ӳстерсе пыма пулӑшать. Сӑмахран, трактор пур енчен те юсавлӑ пулсан ӑна гаража кӗртмесӗрех тепӗр рейса каятпӑр. Акӑ тата кӑҫалхи февраль уйӑхӗнче манӑн трактора график тӑрӑх ремонта тӑратмаллаччӗ. Мӗн юсамалли пур ӗнтӗ ӑна, пурте йӗркеллӗ. Ҫавӑнпа эпӗ унпа хӗллехи сезон пӗтеччене ӗҫлеме шутлатӑп.

Хамӑн ӗҫ нормине эпӗ яланах иртерсе тултаратӑп. Пӗр рейсра норма тӑрӑх 100 фестметр турттармалла пулсан, эпӗ вӑтамран 120—130 фестметр турттаратӑп, уйрӑм кунсенче 200 фестметр ытла турттарса тухнисем те пулнӑ. Февраль уйӑхӗнче план тӑрӑх манӑн 1554 фестметр турттармаллаччӗ, эпӗ 1732 фестметр ытла турттарса кӑлартӑм.

Тухӑҫлӑн ӗҫлени ӗнтӗ вӑл хамӑршӑн та лайӑх. Плана ытларах тултарсан, ытларах ӗҫукҫи илетӗн, начар ӗҫлетӗн—ӗҫукҫи сахал ӳкет. Манӑн ӗнтӗ ун пеккисем пулман. Вӑтамран шутласан эпӗ кашни уйӑхрах 1000—1500 тенкӗ ӗҫлесе илетӗп, унтан каях пулмасть. Иртнӗ уйӑхра эпӗ пӗччен 2100 тенкӗ ӗҫлесе илтӗм.

Ман пек ӗҫлеме, паллах, ытти трактористсем те пултараҫҫӗ, ун пеккисем пур та. Анчах уйрӑм трактористсем япӑх ӗҫлеҫҫӗ-ха, ҫавна пула трактор ҫулӗ плана йӗркеллӗн тултарса пыраймасть.

Пирӗн задача — тракторсемпе лайӑх, туллин ӗҫлесе хамӑрӑн трактор ҫулне мала кӑларасси пулмалла. Ӑна пурнӑҫлама майсем те пур.

План тӑрӑх 1-мӗш кварталта 6.400 фестметр турттармалла, мартӑн 1-мӗшне 5200 фестметр турттарнӑ та ӗнтӗ. Юттисене эпӗ мартӑн 15-мӗшчен тултарма пулса, Федоров юлташа ӑмӑртӑва чӗнетӗп.

А. ЧИРКОВ.

Сура ҫулӗ ҫинчи тракторист-стахановец.

Стахановла ӗҫукҫи

Сурари трактор ҫулӗ ҫинче ӗҫлекенсем хушшинче ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерес, горючине перекетлес тӗлӗшпе тӑрӑшса ӗҫлекенсем — стахановецсемпе ударниксем сахал мар. Вӗсем ӗҫре куллен паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ.

Тракторист Кузьма Трошин юлташ февраль уйӑх планне 135 процент тултарнӑ, горючи те чылай перекетленӗ. Ҫавӑншӑн ку уйӑхра вӑл 1001 тенкӗ ӗҫлесе илнӗ.

Комсомолец-тракторист Петр Тексин юлташӑн план тӑрӑх февраль уйӑхӗнче 1106 фестметр турттармалла пулнӑ, вӑл 1391 фестметр турттарнӑ. Уйрӑм кунсенче вӑл нормӑна 150—180 процент тултарса ӗҫленӗ. Иртнӗ уйӑхри ӗҫукҫийӗ унӑн 1278 тенкӗ шутланать.

ГРУЗЧИКСЕН БРИГАДИНЧЕ

Кӑнтӑрла ҫитес умӗн Василий Федотович рабочисене васкавлӑн пухрӗ те ҫӗнӗ хыпар пӗлтерчӗ.

— Тепӗртак ӗҫлесен пирӗн апата каймалла. Анчах эпӗ сире кӑштах тытса тӑрасшӑн. Кунтан инҫех те мар трактор ҫулӗ ҫинче вутӑ тиенӗ тулли составсем ӳпӗнсе кайнӑ. Ҫавна пирӗн хӑвӑртрах пушатмалла. Эпир ҫиме кайсан трактор пӗр сехет ытла простой тума пултарать. Мӗнле шутлаттӑр эсир,—терӗ вӑл.

— Килӗшетпӗр, — терӗҫ рабочисем.

— Апла пулсан кунтине васкавлӑрах тиесе пӗтерер те, унта каяр. Давай, юлташсем, хастарлӑн ӗҫе тытӑнар, — терӗ юлашкинчен Василий Федотович.

Вӑхӑт ҫур сехет те иртмерӗ. Василий Федотович юлташ ертсе пыракан грузчиксен бригади паҫӑр анчах составсем ҫине тиеме пуҫланӑ вутӑна тиесе пӗтерчӗ те, васкасах урӑх ҫӗре — ытти вагонсем патнелле куҫрӗ.

Рабочисем хӗрӳллӗн ӗҫе тытӑнчӗҫ. Бригада икӗ пая уйӑрӑлчӗ. Ӑмӑрту сарӑлса кайрӗ.

—Кам малтан пушатса пӗтерет, ӑна хисеп хӑми ҫине ҫыратпӑр, — хавхалантарать бригадир.

Кӑнтӑрла иртни иккӗмӗш сехет ҫине каять. Бригада хӑй ҫине хунӑ ӗҫе тавӗҫлӗн пурнӑҫлать: икӗ вагон вутӑна пушатса пӗтернӗ, трактора малалла кайма ҫул уҫса панӑ.

— Ну, халь апата! — илтӗнет Василий Федотович сасси.

* * *

Сурари трактор ҫулӗн Кабаново пунктӗнчи Василий Федотов юлташ ертсе пыракан грузчиксен бригади стахановла ӗҫлет. Бригадӑра 8 ҫын. Пурте вӗсем кунта темиҫешер ҫул ӗҫлеҫҫӗ. Вӗсем хӑйсен бригадирне Василий Федотович юлташа юратаҫҫӗ, вӑл каланине итлеҫҫӗ. Ҫавӑнпа бригадӑра ӗҫ дисциплини ҫирӗп, ӗҫ хӗрӳллӗн пырать.

Василий Федотович ҫемҫеллӗхе юратмасть, нӑйкӑшакансене пачах кураймасть. Пулччӑр уншӑн ӗҫшӗн ҫунакансем, вара вӑл вӗсемпе паттӑррӑн ӗҫе тухать.

— Манӑн бригадӑри рабочисем ӗҫшӗн ҫунаҫҫӗ. Сахал калаҫас та, ытларах ӗҫлес тетпӗр эпир, — тет Василий Федотович. — Ӗҫре ҫирӗп дисциплина тата хӑнӑху кирлӗ. Унсӑрӑн тухӑҫлӑн ӗҫлеме ҫук. Хӑшӗсем вара вӑрмана килеҫҫӗ те пӗр-икӗ кун ӗҫлесен нӑйкӑшма пуҫлаҫҫӗ, ку ҫитмест те тепри ҫитмест вӗсене. «Услови ҫук, ӗҫлеме пултараймастпӑр» теҫҫӗ час-часах ун пеккисем. Вара пӑрахса каяҫҫӗ.

— Эпир те малтанах чылайӑнччӗ. Ҫемҫешкесем чӑтаймарӗҫ, пӑрахса кайрӗҫ. Эпӗ юлтӑм, хастаррӑн ӗҫлеме пуҫларӑм. Мӗнле аван таса сывлӑшра ӗҫлеме!

Ҫапла каласа парать бригадир Василий Федотович.

Кӑҫалхипе вӑл вӑрманта улттӑмӗш ҫул ӗҫлет. Ӑна никам та начар ӗҫлет тесе каламан. Унӑн ячӗ яланах хисепре тӑнӑ, хисепре тӑрать те.

Халӗ вӑл, акӑ, бригадир. Хӑй пек маттур ӗҫлеме ытти ҫынсене организацилет, вӗрентет, пулӑшать. Ахальтен мар ӗнтӗ унӑн бригади куллен 50 вагонран кая мар вутӑ тиет, плана 120—130 процент тултарать.

Бригада лайӑх ӗҫлени ҫинчен трактористсенчен те илтме пулать.

—Пур бригадӑсем те вӗсем пек ӗҫлесен, эпир чӑн-чӑнах пысӑк ҫитӗнӳсем тумалла. Хӑвӑрт тиеҫҫӗ вӗсем, маттур юлташсем, — теҫҫӗ трактористсем.

* * *

Пысӑках та мар пӳлӗмре калаҫу пырать. Шӑп. Сӗтел тавра ҫынсем ларса тухнӑ вӗсенчен пӗрийӗ хаҫат тӑрӑх калаҫу ирттерет.

— Маленков юлташ питех те тӗрӗс каланӑ: продукци туса кӑларасси нумайӗш предприятисенче пӗр-тикӗс мар, тӑтӑкӑн-тӑтӑкӑн тата, правило пекех, уйӑх вӗҫнелле пулса пырать. Ҫирӗп график ҫук. Ку вӑл пирӗн ӗҫре те хыттӑнах сисӗннӗ. Пирӗн трактор ҫулӗ плана график тӑрӑх тултарса пыман, — тет беседчик.

— Тӗрӗс! — ответлет Василий Федотович.

Калаҫу малалла тӑсӑлать. Ҫавӑнтах ыйтса пӗлеҫҫӗ, тухса калаҫаҫҫӗ вӗсем. Ҫичӗ сехетре пуҫланнӑ калаҫу вунӑ сехетченех пырать.

ХАР. ЛИСИН.

Ҫӗмӗрле.

Инструктор пулма пултартӑм

Пӗр мухтанмасӑрах калатӑп: кирек мӗнле ҫын та тӑрӑшса ӗҫлесен хӑйӗн участокӗнчи ӗҫре пысӑк уншӑну тума пултарать. Ҫакна эпӗ уйрӑмӑнах хамӑн ӗҫри опыта шута илсе калатӑп.

8 ҫул каялла эпӗ вӑрмана возчик пулса ӗҫлеме килтӗм. Каярахпа мана обоз заведующине лартрӗҫ. Шӑп 4 ҫул ӗҫленӗ хыҫҫӑн, ӗҫ вырӑнне улӑштартӑм — лесоруба куҫрӑм.

— Темле, ӗҫ тухӗ-ши санӑн унта, — тетчӗҫ хӑшпӗрисем ун чухне.

Ҫак сӑмах маншӑн килӗшӳллӗ мар пек туйӑнчӗ. Вӑя хурса ӗҫе тытӑнтӑм. Эпӗ лучковӑй тата «кроскот» пӑчкӑсемпе ӗҫлетӗп. Администраци мана кирлӗ инструментсем пачӗ. Вӗсемпе йӗркеллӗн ӗҫленипе тата ӗҫкунӗпе туллин усӑ курнипе малтанхи уйӑхсенчех манӑн паллӑ ӳсӗмсем пулчӗҫ — ӗҫ нормине эпӗ ытлашшипех тултарма пуҫларӑм.

Плана иртерсе тултарнӑшӑн вӑрман хатӗрлевӗнче прогрессивка, премиальнӑй тата сезоннӑй (нумай вӑхӑт хушши ӗҫленӗшӗн) йӗркесемпе хушса тӳлеҫҫӗ. Ҫакӑ мана уйрӑмӑнах хытӑ хавхалантарчӗ. Эпӗ ӗҫленӗ ҫемӗн ытларах та ытларах ӗҫукҫи илме пуҫларӑм. Иртнӗ ҫулта, акӑ, манӑн уйӑхри ӗҫукҫи 1130 тенкӗне ҫитрӗ. Шутласассӑн тӗлӗнмелле: 8 сехет хушши таса сывлӑшра ӗҫлетӗн те уйӑхне 1000 тенкӗ ытла укҫа илетӗн.

Нумаях та пулмасть, лайӑх пример кӑтартса ӗҫленӗшӗн мана стахановла ӗҫӗн инструкторӗ пулса ӗҫлеме куҫарчӗҫ. Халӗ ӗнтӗ эпӗ хамӑн опыт тӑрӑх ытти ҫынсене ӗҫлеме вӗрентетӗп.

Хӑшпӗрисем вӑрман хатӗрлевне кӗске вӑхӑт хушши килеҫҫӗ те тӗрлӗ сӑлтавсем тупса пӑрахса кайма пӑхаҫҫӗ. Ун пеккисем час-часах «ӗҫлеме йывӑр» теҫҫӗ. Ман шутпа ку тӗрӗс мар. Вӑя хурса ӗҫлесен нимӗнле йывӑрлӑх та ҫук кунта. Чӑн малтанах хӑнӑху кирлӗ, инструментсем лайӑх пулччӑр тата вӗсемпе йӗркеллӗн усӑ курас пулать, ӗҫ вӑхӑтӗнче кирлӗ мар ҫӗре кайса ҫӳремелле мар, ӗҫ кунӗ пӗтӗмпех усӑллӑ ӗҫ ҫине кайтӑр. Ҫаксене асӑрхаса ӗҫлесен плана та иртерсе тултаратӑн, ӗҫлеме те ҫӑмӑл.

Акӑ, халӗ манӑн участокра 200 ҫынна яхӑн ӗҫлет. Хӑшӗсем вара калаҫнипе е тӑтӑшах чӗлӗм туртнипе вӑхӑта ирттереҫҫӗ, инструментсене часах мӑкатса яраҫҫӗ. Паллах, вӗсем плана тултараймаҫҫӗ. Пӑрачкав районӗнчи «Маяк революции» колхозран килнӗ С. Журавлев бригади (8 ҫын) ӗҫ кунӗпе туллин усӑ курать, ӗҫ вырӑнне тӗрӗс организациленӗ. Ахальтен мар ку бригада плана иртерсе тултарать. Бригада членӗсем улшӑнса тӑмаҫҫӗ, чылай вӑхӑт хушши ӗҫлеҫҫӗ. «Правда» колхозри (Пӑрачкав р.) И. Целсев юлташ бригади те вӑрман касас тӗлӗшпе лайӑх пример кӑтартса ӗҫлет.

Ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхӗ ӑна тума хатӗрленнинчен те килет. Хӑш-пӗрисем вара йывӑҫ таврашӗнчи ӑпӑр-тапӑрсене тасатмасӑрах тата кирлӗ ӗҫ хатӗрӗсене хатӗрлемесӗрех касма тытӑнаҫҫӗ. Капла туни чӑрмав ҫеҫ тӑвать. Йывӑҫа касма тытӑниччен малтан ун таврашӗнчи вӗт йывӑҫсене т. ыт. те тасатмалла, инструментсем хатӗр, юсавлӑ пулччӑр. Вара тин ҫеҫ тытӑнмалла.

Вӑрманта ӗҫлеме эпӗ юрататӑп. Ҫавӑнпа яланлӑхах вӑрманта ӗҫлеме юлатӑп.

Е. ПРОКОПОВ,

Кабановӑри 1-мӗш мастер участокӗнчи стахановла ӗҫӗн инструкторӗ.

Вӑрманта ӗҫлеме аван

Эпир виҫҫӗмӗр те пӗр ялтан. Вӑрман хатӗрлевӗнче ӗҫлеме иртнӗ ҫулти апрель уйӑхӗнче килтӗмӗр. Паллах, малтанхи вӑхӑтра вӑрман касасси пирӗншӗн йывӑр пек туйӑнатчӗ. Вӑл ӗнтӗ кирек мӗнле ӗҫре те малтанлӑха ҫавӑн пек пулать. Ӗҫленӗҫемӗн ӗҫ ӑнса пыма пуҫларӗ. Ку вара пире татах та тимлӗрех ӗҫлеме хавхалантарчӗ.

Ҫуллахи сезонра эпир начар мар ӗҫлерӗмӗр. Михаил Разбаков сезон хушшинче 209 норма турӗ. Вӑтамран шутласан вӑл кашни уйӑхрах хӑй нормине 157 процент тултарса ӗҫленӗ.

Иртнӗ ҫулхи октябрӗн 1-мӗшӗнче кӗркуннехипе хӗллехи сезон пуҫланчӗ. Сталинла виҫҫӗмӗш пятилетка ячӗпе пуҫланнӑ социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса эпир кӗркуннехипе хӗллехи сезонра та ӗҫ нормине куллен 150 процентран кая мар тултарса ӗҫлеме пултӑмӑр. Ӑмӑртӑва сарсах пыратпӑр. Кашниех тухӑҫлӑрах ӗҫлессишӗн кӗрешӗве тухрӑмӑр. Акӑ, результатсем куҫ умӗнчех. Тӑватӑ уйӑх хушшинче (октябрь, ноябрь, декабрь, январь) виҫҫӗн эпир 392 норма турӑмӑр. (Калас пулать, вӑл уйӑхсенче вӑрманта ӗҫлеме питех те кансӗр, чылай вӑхӑт хушши йӗпе-сапа тӑчӗ, январь уйӑхӗнчи сивӗ те кӑшт чӑрмантарчӗ). Ҫапах эпир хамӑр ҫине илнӗ обязательствӑсене пурнӑҫласа пыратпӑр.

Мӗнле ӗҫлетпӗр-ха эпир? Виҫҫӗн пӗр звено тунӑ. Ирхине 8 сехетре ӗҫе тухатпӑр. Паян кам ӑҫта ӗҫлемелли паллӑ: иккӗн йывӑҫа касса виҫе чухлӗ тататпӑр та ваклатпӑр, тепри вара якатса пырать. Ӗҫре пӗр-пӗрне кансӗрлеместпӗр. Клепка тӑвакан ӗнтӗ вӑл (ку ӗҫе Жестков тӑвать) хыҫран пырать, иккӗн яланах пӗрле — йывӑҫне иккӗн касса яратпӑр, иккӗн ҫуратпӑр. Ҫак ӗҫе пӗччен тусан питех те час пулмасть тата йывӑр. Мӗншӗн тесен эпир чылай чухне пӗр метр сарлакӗш юмансене касатпӑр.

Шутласассӑн йывӑр пек кунта. Ҫук, хӑнӑхсан йывӑрлӑха та туймастӑн. Кунне 8 сехет ӗҫлетпӗр, ывӑнмастпӑр. Каҫ еннелле вара татах та ӗҫлес килет, вӑй хутшӑнса пынӑ пек туйӑнать.

Халӗ ӗнтӗ эпир вӑрманта ӗҫлесси мӗнле хисеплӗ ӗҫ пулнине туйса илтӗмӗр. Пирӗншӗн вӑрман касасси чи юратнӑ ӗҫ. Ҫавӑнпа эпир яланах, пӗр татӑлмасӑр вӑрманта ӗҫлеме пулатпӑр. Пурӑнма аван. Уйӑхра кашниех 500—600 тенкӗрен кая мар ӗҫлесе илетпӗр. Иртнӗ сентябрь уйӑхӗнче пурте эпир 652 тенкӗшер илтӗмӗр. Хваттер енчен каламасӑрах паллӑ, пысӑк та таса пӳлӗмсенче пурӑнатпӑр. Ҫимелли-ӗҫмелли те ҫителӗклӗ, хамӑртан инҫех мар магазин пур. Пушӑ вӑхӑта хӗрлӗ кӗтесре хаҫат-журналсем вуласа, радио итлесе, шашка-шахматла выляса ирттеретпӗр.

Ҫӗмӗрле вӑрманпунктӗнчи стахановец-лесорубсем: Н. ЛОТОВ, И. ЖЕСТКОВ, М. РАЗБАКОВ.

Камсем кайра пыраҫҫӗ?

Ҫӗмӗрле районӗнчи уйрӑм колхозсем вӑрман хатӗрлевӗнче начар мар ӗҫлеҫҫӗ, вӗсем СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗ 1-мӗш кварталта вӑрман хатӗрлевӗнче ҫуран тата лашапа ӗҫлемелли тӳлевлӗ повинность тӑвасси ҫинчен кӑларнӑ постановление тивӗҫлӗн пурнӑҫласа пыраҫҫӗ. Мыслецри Сталин ячӗпе тӑракан колхоз плана касса хатӗрлес енӗпе 128,5 процент тултарнӑ. Мӑн Улхашри «Красноармеец» колхоз членӗсем те плана ҫитес кунсенчех тултарассишӗн ӗҫлеҫҫӗ.

Анчах хӑшпӗр ялсоветсемпе колхозсем партипе правительство решенине пурнӑҫлассишӗн кирлӗ пек ӗҫлемеҫҫӗ-ха. Сӑмахран, Тукас ялсоветӗнчи единоличниксем 1-мӗш квартал планне мартӑн 5-мӗшне касса хатӗрлес енӗпе 2,4 процент, турттарассипе 14,3 процент кӑна тултарнӑ.

Саваркино, Поянлайкино ялсоветӗнчи единоличниксем те вӑрманта сахал ӗҫлеҫҫӗ. Хӑшпӗр кун вӗсем пачах ӗҫлеме тухмаҫҫӗ. Ҫавӑнпа плана вӑл ялсоветсем 20 процентран та кая тултарнӑ.

Колхозсенчен уйрӑмӑнах Вӑрман Тӑванти «Самолет», Тӑванти «Ударник» колхозсем юлса пыраҫҫӗ.

Ҫӗмӗрле (Хамӑр корр.).

Колхоз ҫӗрӗсене салатса пӗтересрен сыхлани кирлӗ

ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ «Колхозсен обществӑллӑ ҫӗрӗсене салатса пӗтересрен сыхламалли мерӑсем ҫинчен» йышӑннӑ постановлени тухнӑранпа ҫулталӑк ҫурӑ ытла иртрӗ. Ку постановлени колхозсене организаципе хуҫалӑх тӗлӗшӗнчен ҫирӗплетме нумай пулӑшрӗ. Вӑл постановленире колхозра тӳрӗ ӗҫлекен, колхозӑн обществӑллӑ ӗҫне малти вырӑна хуракан колхозниксен шухӑшне палӑртнӑ. Ҫавӑнпа ӑна колхозниксем ырлаҫҫӗ тата пурнӑҫа кӗртес тӗлӗшпе пӗтӗм вӑя хурса ӗҫлеҫҫӗ.

Партипе правительство хӑйсен постановленинче кӑтартса панӑ ҫитменлӗхсем пирӗн республикӑри колхозсенче те пулнӑ. Хӑшпӗр колхозсем хӑйсен ҫӗрӗсене законлӑ мар майпа салатни, колхозниксен килвырӑн участокӗсене ялхуҫалӑх артелӗн уставӗнче кӑтартса панӑ хисепрен ытлашши аслӑлатни те пулнӑ. Хӑшпӗр колхозсенче уйрӑм колхозниксем суя майсемпе икӗ килвырӑнӗпе усӑ курса пурӑннӑ.

Суя колхозниксем хӑйсен килвырӑнӗнче ытларах ӗҫленӗ, обществӑллӑ хуҫалӑхшӑн тӑрӑшман. Колхозник ячӗпе витӗнсе спекуляци туса пурӑнакансем те пулнӑ. Ҫак ҫитменлӗхсене ҫулталӑк ҫурӑ хушшинче чылаях пӗтернӗ.

Пирӗн республикӑри колхозсем хӑйсен ҫӗрӗсене салатса пӗтересрен сыхлас тӗлӗшпе пысӑк ҫитӗнӳсем турӗҫ. Вӗсем хӑйсем усӑ куракан ҫӗр лаптӑкӗшне 37.269 гектар таран аслӑлатнӑ. Колхозсенче ӗҫ дисциплини ҫирӗпленсех пырать, ҫавна май лодырьсемпе рвачсем сахалланчӗҫ.

Колхозсем хӑйсен ҫӗрӗсене аслӑлатса тата ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетсе пыраҫҫӗ пулин те, ку ӗҫре ҫитменлӗхсем пӗтмен-ха. Хӑшпӗр районсенче партипе совет организацисем, колхоз правленийӗсем тата ҫӗрӗҫ органӗсем ҫителӗксӗр ӗҫленипе колхоз ҫӗрӗпе усӑ курас ӗҫре ялхуҫалӑх артелӗн уставне пӑсакансем халӗ те палӑраҫҫӗ.

1940 ҫулта Чӑваш АССР тӑрӑх колхозсенче обществӑллӑ ҫӗрпе усӑ курас тӗлӗшпе йышӑннӑ постановленине пӑсни 6.496 хут пулнӑ. Ҫакна май колхозсем хӑйсене тивӗҫ 436,27 гектар ҫӗрпе усӑ курайман.

Колхозсен ҫӗрӗпе усӑ курас тӗлӗшпе ялхуҫалӑх артелӗн уставне Улатӑр, Ҫӗмӗрле, Пӑрачкав, Тӑвай, Ҫӗрпӳ, Чкаловски, Октябрьски, Канаш, Калинински районсенче пуринчен те ытларах пӑснӑ пулнӑ. Ҫак районсенчи партипе совет организацисем, ҫавӑн пекех прокуратура органӗсем те, колхозсен обществӑллӑ ҫӗрӗсене салатса пӗтересрен сыхлассишӗн ҫителӗксӗр ӗҫлесе пынӑ. Вӗсем ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ 1939 ҫулти майӑн 27-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени мӗнле пурнӑҫланса пынине кулленхи ӗҫре тӗрӗслесе тӑман.

Хӑшпӗр ҫӗрте районри организацисен руководителӗсемпе колхоз правленисем колхоз ҫӗрӗсемпе усӑ курас йӗркене хӑйсем пӑснӑ. Вӗсем 1940 ҫулта ялхуҫалӑх артелӗн уставне пӑсса 384 решени йышӑннӑ. Ҫак законлӑ мар решенисене прокуратура органӗсен улӑштармалла пулчӗ.

Сӑмахран, Ҫӗрпӳ районӗнчи организацисен руководителӗсем — ӗҫҫынни депутачӗсен район Совечӗн председателӗ Ф. Петров, ВКП(б) райкомӗн секретарӗ пулнӑ Ф. Никифоров, райҫутӗҫ пайӗн заведующийӗ Александров т. ыт. рабочисемпе служащисене килвырӑн участокӗ памалли нормӑран ытлашши килвырӑнӗпе усӑ курнӑ. Вӗсен килвырӑн участокӗ 0,15 гектар вырӑнне кашнин 0,40 гектар таран пулнӑ. Район Совечӗн председателӗ Петров тата райҫӗрӗҫ пайӗн заведующийӗ Я. Федоров колхозсен ҫӗрӗсене чакарса единоличниксене килвырӑн участокӗсем пама хушнӑ.

Петров хушнипе Куйбышев ячӗпе тӑракан колхозри суя колхознике Филиппова колхоз ҫӗрулми лартнӑ ҫӗр лаптӑкӗнчен 0,15 гектар памалла тунӑ. Райҫӗрӗҫ пайӗн заведующийӗ Федоров хушнипе «Трактор» колхозӗн ҫӗрӗнчен касса илсе колхозра тӑман З. Алексеевӑна килвырӑн участокӗ панӑ.

Районри колхозсен ҫӗрӗсене салатса пӗтернӗшӗн Ҫӗрпӳ район Совечӗн председателӗ Ф. Петрова, райҫӗрӗҫ пайӗн заведующине Я. Федорова, ВКП(б) райкомӗн секретарӗ пулса ӗҫленӗ Ф. Никифорова тата старший землеустроителе Афанасьева Чӑваш АССР прокуратури ответ тыттармалла тунӑ.

Колхозсен обществӑллӑ ҫӗрӗсене Калинински районра та салатса пӗтернӗ пулнӑ. Район Совечӗн председателӗн А. Ивановӑн арӑмӗ хӑй ирӗкӗпе 0,25 гектар ҫӗр ытлашши илнӗ пулнӑ. Уйкас Яушевӑри колхоз председателӗ Скороходов та ҫӗнҫӗре кайнӑ. Казаковӑн килвырӑнне (0,37 гектар) хӑй ирӗкӗпе туртса илнӗ.

Чулкасри колхоз председателӗ, ВКП(б) членӗн кандидачӗ П. Ландышев колхоз ҫӗрне 0,08 гектар хӑй ирӗкӗпе туртса илсе ҫӗрулми лартнӑ. «Коминтерн» колхозри колхозник И. Дьяконов тата «Пучах» колхозри колхозник П. Степанов хӑйсем ҫӗнҫӗре куҫса кайнӑ чухне килвырӑнӗсене урӑх колхозниксене сутса хӑварнӑ.

Аслӑ Яушевӑри колхоз колхозникӗ И. Мостров 1940 ҫулта виҫӗ килвырӑнӗ тара илнӗ. С. Ильинпа В. Сотская колхозниксем килвырӑнӗсене хӑйсен ирӗкӗпе единоличниксене сутнӑ. Н. Осипов единоличник пӗр колхозницӑн килвырӑнне никам ирӗк памасӑрах туртса илнӗ.

Поганкино ялӗнчи единоличник Ф. Орлов колхоз ҫӗрне 0,20 гектар туртса илсе урпа акса хӑварнӑ. Ҫавӑн пекех тата вӑл колхозӑн 0,16 гектар ҫӗрӗ ҫинчи утӑна ҫулса илнӗ. Ҫакӑншӑн Орлова 6 уйӑх хушши юсанмалла ӗҫлеттермелле тата колхоз ҫӗрӗпе усӑ курнӑшӑн укҫа шыраса илмелле тунӑ.

Райпрокурор Андреев колхозсен ҫӗрӗсене салатакансене тата ытти айӑплӑ ҫынсене пурне те ответ тыттарман. Чӑваш АССР прокуратури Калинински район Совечӗн председательне А. И. Иванова ответ тыттармалла тунӑ.

Тӑвай районӗнче килвырӑн участокӗсене виҫнӗ чухне партипе правительство йышӑннӑ постановленине пӑснӑ. Хӑшпӗр колхозсенче колхозниксен килвырӑн участокӗсем ытлашши пулнӑ. Сӑмахран, Кармал ялӗнче 44 колхозникӑн килвырӑнӗсем 6,61 гектар, 28 единоличникӑн килвырӑнӗсем 2 гектар ытларах пулнӑ. Степанов колхозникӑн килвырӑнӗ 1,25 гектар, Петровӑн—0,41 гектар, Л. Емельяновӑн—0,14 гектар ытлашши пулнӑ.

Районӗпе хӑйсен ирӗкӗпе килвырӑн участокӗсене аслӑлатни, тара панӑ тата сутнӑ килвырӑнӗсем, суя майсемпе икшер килвырӑнӗпе усӑ курса пурӑнакансем сахал мар пулнӑ.

Ҫавӑн пек колхоз ҫӗрӗсене салатса пӗтернӗ пулсан та ку ӗҫпе интересленекен пулманпа пӗрех. Колхоз ҫӗрӗсене салатнисене пӗтерес тӗлӗшпе ӗҫлес вырӑнне хӑшпӗр работниксем хӑйсем ытлашши килвырӑнӗпе усӑ курнӑ. ВКП(б) райкомӗнче ӗҫлекен Разномазов икӗ килвырӑнӗпе усӑ курнӑ. Ҫӗнӗ Пуянкассинчи туллимар вӑтам шкул директорӗн — ВКП(б) членӗн кандидачӗн Г. Пакшан килвырӑнӗ 0,28 гектар ытлашши пулнӑ. Анчах вӗсене паянхи кунччен те айӑпламан.

Райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекенсем колхозсен ҫӗрӗсене салатнине пӗлнӗ ҫӗрте нимӗн те туман. Чӑваш АССР прокуратури Тӑвай райҫӗрӗҫ пайӗн заведующине С. Данилова тата старший землеустроителе Христофорова уголовнӑй йӗркепе айӑпламалла тунӑ.

ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ 1939 ҫулти майӑн 27-мӗшӗнче йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, колхозсен обществӑллӑ уйӗсене тухса ларнӑ колхозниксен хуторла килвырӑн участокӗсене пӗтермелле, вӗсене пӗр вырӑна куҫарса лартмалла. Ҫак ӗҫе 1940 ҫулти сентябрӗн 1-мӗш тӗлне туса пӗтермелле пулнӑ. Анчах Чӑваш республикинче ҫакӑн пек колхозниксене, пурӗ 18 хуҫалӑх, халӗ те пӗр вырӑна куҫарса лартман. Ҫак хисепрен Сӗнтӗрвӑрри районӗнче—7 хуҫалӑх, Сӗнтӗр—4, Йӗпреҫ—2, Шупашкар—2, Вӑрнар, Елчӗк тата Ишлей районӗсенче пӗрер хуҫалӑх юлнӑ. Ку районсенчи организацисем хуторла килвырӑн участокӗсене пӗтерес ӗҫе хакламаҫҫӗ.

Хуторсенче пурӑнакансенчен хӑш-пӗрисем пӗр ҫӗре куҫса ларасшӑн мар пулса хирӗҫсе тӑраҫҫӗ. Ҫавӑн пек И. Никитин (Шӑхасан р.) хутортан куҫасшӑн мар пулса нумай вӑхӑт хушши хирӗҫсе тӑнӑ. Ҫавӑншӑн Никитина 2 ҫуллӑха тӗрмене лартмалла тунӑ.

Д. Павловӑпа И. Никифорова единоличниксем те (Шупашкар р.) пӗр вырӑна куҫса ларасшӑн мар. Вӗсене ялта урӑх килвырӑнӗ, строительствӑлл материалсем т. ыт. панӑ. Кунсӑр пуҫне ҫуртйӗрсене куҫарса лартас ӗҫре колхоз та пулӑшма пулнӑ. Анчах вӗсем пӗр сӑлтавсӑрах кутӑнланса тӑраҫҫӗ. Халь Никифоровӑпа Павловӑна айӑплама ӗҫе суд аллине панӑ.

Пирӗн республикӑра СССР правительстви решенийӗсӗр колхозсен обществӑллӑ ҫӗрӗсене тӗрлӗ предприятисемпе организацисем валли касса илни те пулнӑ. Кун пек йӗркесӗрлӗхсем Пӑрачкав, Ишлей, Йӗпреҫ, Красноармейски районсенче палӑрнӑ.

Колхозӑн обществӑллӑ ҫӗрӗсене никам тӗкӗнмелле мар тунӑ. Вӗсен пысӑкӗшне СССР Правительствин уйрӑм решенийӗ пулмасӑр нимӗнле условисенче те чакармалла мар, колхозсен ҫӗрӗсем хутшӑнма кӑна пултараҫҫӗ.

ВКП(б) Центральнӑй Комитечӗпе СССР Совнаркомӗ йышӑннӑ постановлени ҫирӗп закон пулса тӑрать. Ҫак закона пурнӑҫа кӗртессишӗн партипе совет организацисен кулленех пӗтӗм вӑя хурса ӗҫлемелле. Прокуратура органӗсен закона пӑсса ӗҫлекенсене ҫирӗп ответ тыттармалла.

П. АЛЕКСЕЕВ.

Чӑваш АССР Прокурорӗн помощникӗ.

США-ра Англине пулăшу парасси çинчен тăракан ыйтăва сÿтсе яваççĕ

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 11-мĕш. (ТАСС). Официальнăй çынсем хушшинче çапла пĕлтереççĕ: хĕçпăшал таврашне кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне конгресс татăклăн çирĕплетсенех, Рузвельт Англине пулăшу парас программăна пысăк хăвăртлăхсемпе пурнăçа кĕртме тытăнать. «Нью-Йорк пост» хаçат çырнă тăрăх, Рузвельт хĕçпăшал таврашĕ туса кăларас ĕç валли конгресран тата 10 миллиард доллар ыйтса илме шутлать, çав вооруженисенчен 5 миллиард долларлăх — Англипе ытти çĕршывсем валли, 5 миллиард долларлăх — США валли. Çапла ĕнтĕ, США-на хĕçпăшаллантармалли программăна пурнăçа кĕртме пĕтĕмпе 38 миллиард доллар ытла параççĕ. Рузвельт, тĕссĕ хăшпĕр хаçатсем, 10 миллиард долларпа пĕтĕмĕшпех Англине пулăшас ĕçре усă курма шутлать. Демократсен сенатри лидерĕ Беркли çапла каланă: хĕçпăшал тăвас ĕç валли 10 миллиард доллар хушса парасси «пулма пултарайман япала», тенĕ.

США наци оборонин комитечĕн пĕр членĕ финансист Гарриман, Рузвельт представителĕ пулса, Лондона вĕçсе кайнă, унта вăл Англине пулăшу памалли программăна пурнăçа кĕртме пулăшас тĕлĕшпе ĕçлет. Англине каяс умĕн Гарриман хаçатăн представителĕсене çапла каланă: Америка Англине паракан пулăшăва «пур вооруженирен пуçласа продовольстви таранах» кĕрет, тенĕ. Англине пулăшу памалли программăна сÿтсе явса, Америкăри хаçатсем çапла çыраççĕ: Англине суднăсем çÿретес ĕçри кризиса пĕтерме пулăшакан мероприятисем — чи кирлĕ ĕçсем пулса тăраççĕ. «Нью-Йорк таймс» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, тинĕс министерствин оперативнăй отделĕн начальникĕ адмирал Стэндли США Англине мĕнле йышши карапсем пама пултарасси çинчен тăракан ыйтăва пăхса тухать. Пулма пултарать, тет хаçат, США хăйĕн эсминецĕсемпе крейсерĕсене Англин икĕ çĕнĕ линкорĕпе улăштарса илĕ. Çапла туни Англие хăйĕн суднисене хуралласа çÿрес ĕçе вăйлатма, Англин икĕ линкорне туянни Америкăн Лăпкă океанри флотне вăйлатма пулăшĕ.

Америка сеначĕн решенийĕ

НЬЮ-ЙОРК, мартăн 11-мĕш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ пĕлтернĕ тăрăх, Америка сеначĕ пĕр саслă пулса резолюци йышăннă. Çав резолюцире: Хĕвеланăç полушаринчи мĕнле те пулин территори Америкăри мар пĕр державăран теприне державăна çумне куçассине йышăнмалла мар, тенĕ. Пĕр-пĕр территори çавăн пек куçма пултарасси палăрсан, тенĕ резолюцире, «пурне те тивекен интерессене хÿтлемелли мерăсене палăртма США Америкăри ытти республикăсемпе пĕрле канашланма тивĕçлĕ».

Представительсен палати хĕçпăшал таврашне кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне йышăннă

ВАШИНГТОН, мартăн 11-мĕш. (ТАСС). Представительсен палати хĕçпăшал таврашне кивçен е арендăна парасси çинчен калакан закон проектне татăклăнах ырланă. Закон проектне çак кунсенче сенат çирĕплетнĕ, çавăнпа та представительсен палатин çак решенийĕ закон проектне Америка конгресĕ çирĕплетнине пĕлтерет.

ЮТÇĔРШЫВСЕНЧЕ

✦ Хĕвеланăç Шотландири машинăсем тăвакан вицĕ заводра 3 пин çын забастовка пуçланă, вĕсем ĕç укçине хăпартма ыйтаççĕ.

✦ Мартăн 10-мĕшĕнче генерал Вейган Виширен Алжира самолетпа вĕçсе кайнă.

✦ Англине йывăç таврашĕ нумай турттарса пынă вăхăтра хут фабрикисен хуçисем улăмпа усă курас ĕçпе интересленмен. Халăхи вăхăтра вĕсем хут илсе тăма фермерсен пĕрлешĕвĕпе договор тунă.

✦ США çар министерстви: Америка çарĕн хисепĕ 1 миллион çынна çитнĕ, тесе пĕлтернĕ.

✦ США-ра парашютсене пĕтĕмĕшпех пурçăнран тăваççĕ, пурçăнне Японирен илсе тăраççĕ. Пурçăна Японирен илсе тăмалла ан пултăр тесе, çак ĕçре искусственнăй пурçăнпа усă курас тĕлĕшпе опытсем тăваççĕ.

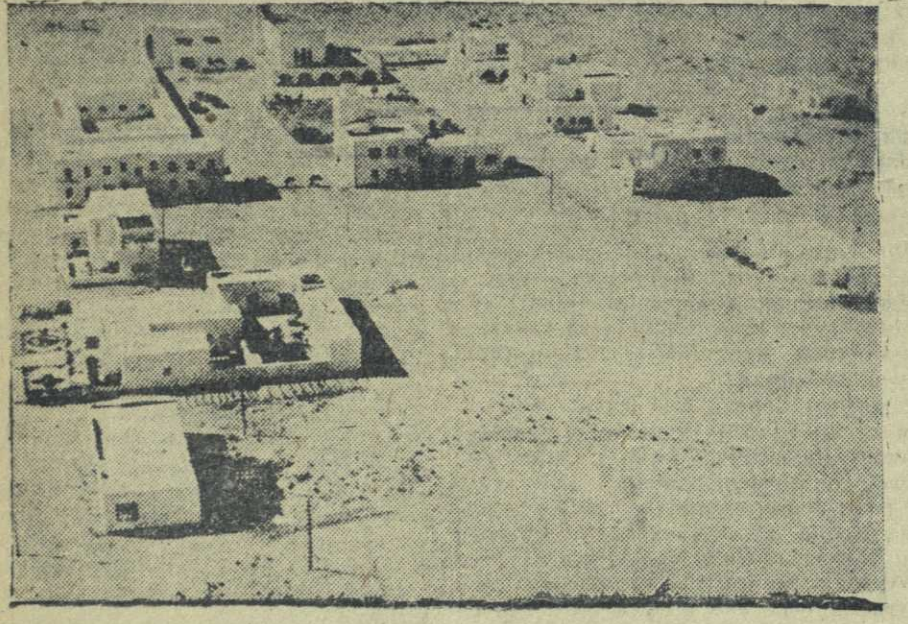

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Триполирен (Ливия) 48 километрта вырнаçса тăракан Итали колонийĕ «Бианчи». ТАСС фото-ÿкерчĕкĕ.

ССР Союзĕнчи чи вăйлă шахматистсен матч-турнирĕ

Физкультурăпа спорт ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Пĕтĕм Союзри Комитечĕ ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютнăй чемпионĕн ятне илес тĕлĕшпе пулмалли матч-турнира ирттермелли йĕрке çинчен калакан положенине çирĕплетнĕ. Матч-турнира шахматистсен Пĕтĕм Союзри 12-мĕш чемпионатĕнче пирвайхи ултă приза илнисем хутшăнаççĕ: И. Болеславский, И. Бондаревский, М. Ботвинник, П. Керес, А. Лилиенталь тата В. Смыслов юлташсем. Матч-турнирăн участникĕсем кашнинпе кашниех тăваттăр парти выляççĕ. Матч-турнирăн пирвайхи икĕ кругне Ленинградра, ытти икĕ кругне Мускавра ирттереççĕ. Ленинградра Урицкий Дворецĕнче выляççĕ. Пĕрремĕш тур мартăн 23-мĕшĕнче пулать. Матч-турнирăн иккĕмĕш çурри Мускавра апрелĕн 11-мĕшĕнче пуçланать. Матч-турнир участникĕсенчен кам та кам выляса 20 партирен чи нумайрах очко пухать, çавă ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютнăй чемпионĕн ятне илет. ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютнăй чемпионне физкультурăпа спорт ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Пĕтĕм Союзри Комитечĕ грамотăпа тата именной жетонпа наградăлать. (ТАСС).

◆

Тумтире çĕнĕ майпа тасатни

Лайăх çи-пуç, кĕпе-йĕм, костюмсем вараланнине ку таринччен бензинпа çуса тасатнă, тепĕр чухне пĕвме те тивет.

Çусассăн е пĕвсессĕн те тумтир кăштах пулин пăсăлатех: тĕсĕ каять, пĕрĕнет т. ыт. те.

Англире халĕ çавăн пек тумтирсене урăхла тасатмалли май тупнă. Тумтире шăнтса тасатаççĕ иккен. Çуллă япаласем сивĕпе шăнса лараççĕ, тумтире силленипех тата искусственнăй майпа витĕр вăйлă çил вĕртернипе вĕсем хăпăнса ÿкеççĕ.

Н. В.

Сутăн илнĕ таварсене улăштарасси

ССР Союзĕн Наркомторгĕ право панă тăрăх, универмагсенче тавар туяннă çынсем çав тавара икĕ кун иртиччен урăх сортлă, урăх виçеллĕ, фасонлă, урăх тĕслĕ т. ыт. таварсемпе улăштарса илме пултараççĕ. Тавар туянакан çын улăштарнă таварпа çĕнĕрен илнĕ таварăн хакĕсенчи уйрăмлăхăн суммине е хушса тÿлет, е ăна магазинран каялла илет. Тавăрса паракан тавар варланман, сиенленмен, малтанхи сăн-сăпатне çухатман пулсан кăна улăштарса параççĕ.

Çĕнĕ клубсем, библиотекăсем, кинотеатрсем

Ворошиловград облаçĕнчи Розеньковски районра санитари ĕçне вĕренмелли çурт уçăлнă. Старобельск районĕнче социализмлă культура çуртне тăваççĕ. Ворошиловградпа Сталино облаçĕсенчи ялсенче 25 библиотека ытла уçăлать. Лозовая Павловка ялĕнче саслă çĕнĕ кинотеатр ĕçлеме пуçланă. Меловск районĕнче пысăк кинотеатр уçăлать. Кăçалхи çул облаçри 28 ялта саслă кинотеатрсем тăваççĕ.

Узбекистанри ялсенче

Узбекистанри кишлаксемпе ялсенче çулла ĕçлекен çĕнĕ кинотеатрсем—550 кинотеатр—уçăлаççĕ. Виçĕ районра çавăн пек театрсене тунă та ĕнтĕ.

Канаш хулинче йĕлтĕрпе мала тухассишĕн çак кунсенче ăмăрту пулса иртнĕ. Ăмăртура «Спартак» обществи пĕрремĕш вырăн йышăннă.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: «Спартак» обществин команди. Сулахайран сылтăмалла: А. Петровский, П. Куклов, И. Соколова, И. Иванова тата П. Терентьев юлташсем. Иванов фото-ÿкерчĕкĕ.

Атă-пушмак çĕлекен мастерской пирки

Шупашкар хулинче иртнĕ çулта атă-пушмак çĕлекен мастерской организациленĕччĕ. Хулара пурăнакансемшĕн çакăн пек мастерской питех те кирлĕ пулнă. Малтанхи вăхăтра унта ĕçлекенсем те ĕçсыннисене ăшшăн кĕтсе илнĕ. Заказ илнĕ чухне мастерсем атă-пушмаксене çĕлемелли виçене тĕплĕн виçсе çырса хуратчĕç, адрессене те хăйсем валли çырса юлатчĕç. Пĕр сăмахпа каласан, заказсене йĕркеллĕ пурнăçласа пынă.

Юлашки вăхăтра çак мастерской япăх ĕçлет. Кунта атă-пушмаксене çĕлеме пăрахрĕç. Халь киввисене кăна юсаççĕ.

Хулара пурăнакансем атă-пушмак çĕлетме мастерскоя кашни кунах йышлăн çÿреççĕ. Анчах вĕсен ыйтуне унта пурнăçламаççĕ.

Мастерской Чăваш АССР Вырăнти промышленность Халăх Комиссариачĕн системине кĕрет. Вĕсен мастерскоя пур енчен те йĕркеллĕ ĕçлеме пулăшса пымалла. Анчах Наркоматра ĕçлекенсем хăйсен предприятийĕпе пачах интересленмеççĕ.

Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем туса кăларас тĕлĕшпе йышăннă постановлени атă-пушмаксем çĕлекен мастерскойăн ĕçне те лайăхлатма пулăшмалла. Мастерской руководителĕсен продукци туса кăларас ĕçе пăрахма нимĕнле сăлтав та çук.

Н. КУЗЬМИН.

Экзамене хатĕрленеççĕ

Улатăрти Учительсен институтĕнче 212 студент вĕренет. Институт кăçал пĕрремĕш хут вĕрентсе кăларать.

Кăçалхи çул институтран физикăпа, математикăпа, вырăс чĕлхипе тата литературипе, чăваш чĕлхипе тата литературипе, историпе вĕрентекен учительсем вĕренсе тухаççĕ.

Кăçал вĕренсе тухакансем халĕхи вăхăтра государство экзаменне хатĕрленме тытăннă.

Ф. БЕЛЯЕВ.

Çĕнĕ завод

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ «Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви тăвассине ÿстермелли мероприятисем çинчен» йышăннă постановленине пурнăçлас тĕлĕшпе Шупашкарта çĕнĕ завод тума йышăннă. Çак завод тутлă шывсем туса кăлармалла.

Чăваш АССР Совнаркомĕ завода тума 100 пин. тенкĕ укçа уйăрса памалла тунă. Промбанкăн Чăваш республикинчи конторине Шупашкар хула Советне завод тума уйăрнă укçана пама хушнă.

СУД

Ĕç дисциплинине пăснăшăн

Супар сельповĕн (Красноармейски р.) председателĕ И. Трофимов ĕç вăхăтĕнчех ялсенчи лавкасене кайса ĕçсе çÿресе прогулсем тунă.

Иртнĕ çулти ноябрь уйăхĕнче Çĕньял-Упи ялĕнчи отделенинче лавка тăррине çил вĕçтерсе кайнă пулнă. Трофимов çакна «тĕрĕслеме» кайнă. Унта ĕçкĕре çÿресе прогул тунă. Ку ĕçе райпотребсоюз правленийĕ пĕлнĕ пулин те, ăна хÿтленĕ.

Райпотребсоюз председателĕ Сергеев Трофимов прогульщика хÿтлени çинчен районри тата республикăри хаçатсем çине çырнă хыççăн тин районри прокурор Трофимов ĕçне тĕрĕслесе тухса суд аллине панă. Районри халăх сучĕ çак ĕçе çиййĕнчех пăхса тухса прогульщика хÿтленĕшĕн райпотребсоюз председательне Сергеева 2 çуллăха тĕрмене хупса лартмалла, прогул тунăшăн Трофимова 5 уйăх хушши юсанмалла ĕçлеттермелле тунă. Ку январĕн юлашки кунĕсенче пулнă.

Анчах Трофимов каллех прогулсем тума тытăннă. Мартăн 5-мĕшĕнче Трофимов Канаша «сăра илме каятăп» тесе Трак разъездне пырать. Канаша кайма билет илнĕ хыççăн ним пĕлми ĕçсе супать. Усĕр пуçĕпе сельпона пырса «Канаша каяймарăм, халăх нумай пирки лартмарĕç. Каçхине дрезинăпа илсе каяççĕ» тесе сĕтел хушшине кĕрсе выртса çывăрать. Ыйăхран вăраннă хыççăн, хăй правленинче ÿсĕр выртнине аса илсе, суя справкăсем шырама тухса чупать.

Районри халăх сучĕ Трофимов ĕçне пăхса тухса, ĕç дисциплинине пăснăшăн, 3 уйăх та 14 кун хушши тĕрмере хупса усрамалла тунă.

П. МАЙОРОВ.

Çĕнĕ кĕнекесем

А. Н. ШАПОШНИКОВ. Холмогорский скот. Селхозгиз. 250 стр., 58 ÿкерчĕк, хакĕ 7 тенкĕ, переплетпа.

Ку кĕнекере холмогорски выльăхсен ăратти çинчен çырнă. Автор çак ăратлă выльăхсене ĕрчетесси тата вĕсен пысăк продуктивлăхĕ çинчен калаçа парать. Тата вăл çак выльăхсене Архангельск облаçĕнчи Холмогорск районĕнче тата Совет Союзĕнчи ытти районсенче мĕнле ĕрчетни çинчен çырать.

Кĕнекене совхозсенче тата колхозсенчи фермăсенче ĕçлекен зоотехниксен, çĕр органĕсенчи работниксен, зоотехника аслă шкулĕсемпе техникумсенче вĕренекен студентсен йышлă массисен ыйтăвĕсене шута илсе çырнă.

Я. КУВШИНОВ, А. МЕДВЕДКОВ. В помощь ревизионным комиссиям профсоюзных органов. Профиздат. 1941. 80 стр., хакĕ 70 пус.

Брошюра профсоюзсен центрти тата облаçсенчи комитечĕсен ревизи комиссийĕсем хăйсен ĕçне мĕнле организацилесси çинчен каласа панă. Кĕнекере профсоюз бюджетне тата государствăллă социаллă страхованин бюджетне пурнăçа кĕртнине, профсоюз органĕсем çумĕнчи учрежденисен укçа-тенкĕ хуçалăхне мĕнле ревизи тумалли çинчен тĕплĕн каласа панă.

Проф. А. Я. КАЛАБУГИН. Как построить колхозный водоем. Сельхозгиз. 1940. 54 стр., хакĕ 60 пус.

Воронеж облаçĕнчи, Таловски районри «Железнодорожник» колхозри колхозниксем вырăнсенче пĕвесем тăвасси çинчен чĕнсе каланине пур çĕрте те пысăк хаваслăхпа йышăнчĕç. Нумай çĕрте çĕнĕ пĕвесем тăвас тата киввисене юсаса тасатас ĕç пуçланчĕ. Калабугин профессор кĕнеки пĕвесем тăвас, пĕвесене юсас тата вĕсемпе усă курас ыйтусем тăрăх кирлĕ канашсем парать.

Сульфидинпа тата сульфазолпа сыватни

Сульфидин питĕ лайăх эмел пулни çинчен тата менингитпа ÿпке шыççипе чирленĕ çынсене унпа сыватни çинчен эпир çак кунсенче хаçатра пĕлтернĕччĕ.

Халĕ тата юнлă варвиттипе аптăранă çынсене Мускаври С. П. Боткин ячĕпе тăракан больницăра сульфидинпа тата ун евĕрлĕрех эмелпе — сульфазолпа сыватма тытăннă.

Юнлă варвиттипе аптăранă çĕр çынна ытла çав сульфазолпа сыватнă.

Кунсăр пуçне хĕрлĕхен чирĕ арасланса кайнине те сульфидинпа сыватма вĕреннĕ. Ачасем хĕрлĕхен чирĕпе чирлесессĕн вĕсем ытти чирсемпе те аптраççĕ (осложнение пулать), ÿпки шыçма пуçлать т. ыт. те. Кун пек чирпе чирленĕ ачасем нумайĕшĕ вилеççĕ.

Çавăн пек чирленĕ ачасене сульфидин пама тытăннăранпа ку эмел раснах усăлли, ачасене вилесрен çăлса хăварма май пани лайăхах палăрнă.

Н. В.

Доклад

Паян, мартăн 13-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче **«Париж Коммуни 70 çул тултарни тата МОПР Кунĕ»** темăпа агитаторсемпе докладчиксем валли инструктивлă доклад пулать. Докладчик—**Фадеев** юлташ.

Доклад каçхине 8 сехетре пуçланать.

Парткабинет.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

Албанипе Африкăри фронтсенче

(Мартăн 5-мĕшпе 11-мĕш хушшинчи вăрçă ĕçĕсене пăхса тухни)

Юлашки кунсенче Албанири фронтри вăрçă ĕçĕсем палăрмаллах вăйланнă, Итали артиллерийĕпе авиацийĕ хăйсен ĕçĕсене вăйлатнă. Фронтăн хăшпĕр участокĕсенче вăхăт-вăхăтпа пуçарулăх итальянецсен енне куçать, анчах та вĕсен паллă çитĕнÿсемех çук-ха.

Греци войскисен наступленине чарса лартас тесе, Итали командованийĕн нумай вăйсемпе средствăсем расходламалла пулнă. Италирен Албание васкавлă йĕркепех çĕнĕ вăйсем куçарса пыма, вĕсене çийĕнчех çапăçăва кĕртме тивнĕ. Юлашкинчен, грексен наступленийĕне чарса лартнă. Январĕн 12-мĕшĕнче грексем Клисурăна туртса илнĕ хыççăн фронтри вăйсем пĕрпеклешнĕ. Грецири хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, каялла чакнă хыççăн Итали чаçĕсем пăтрашăнса кайнă. Фронтăн пĕр участокĕнчех йăлтах тĕрлĕ дивизисен батальонĕсене курма пулнă. Çакăн пек обстоятельство войскăсене тытса пырас ĕçе йывăрлатнă тата чаçсене йĕркене кĕртме нумай вăхăт çухатма тивнĕ. Февраль уйăхĕнчен пуçласа кăна итальянецсем Албание илсе пынă вăйсенчен пĕр пайне хăйсен оперативлă резервĕнче хăварма пултарнă. Англи авиацийĕпе тинĕс-çар флочĕ хирĕç тăнă пулсан та, Итали командованийĕ Албание çĕнĕрен 5—6 дивизи куçарса пыма пултарнă. Çав вăхăтра Греци командованийĕн хăйĕн оперативлă резервисене, çавăн пекех фронтри вăйсен пĕр пайне те, çĕршывăн ытти районĕсене куçарса каймалла пулса тăнă.

Халĕхи вăхăтра Албанири фронтра итальянецсен 22—24 дивизи, грексен 12—14 дивизи шутланать. Итали дивизийĕнче пехота полкĕсем 2 полк шутланаççĕ. Греци дивизийĕнче 3-шер полк шутланать. Çакна шута илсен ĕнтĕ Итали войскисен хисепĕ Греци войскисен хисепĕнчен нумаях пысăк мар. Италия хăйĕн войскисене халĕ те Албание куçарса пырать, çав вăхăтрах Грецин çĕнĕ дивизисене туса йĕркелес ĕçре чылай чăрмавсем пур: хĕçпăшал çителĕклĕ мар, çавăн пекех çынсен резервисем те çителĕксĕр.

Юлашки кунсенче ютçĕршывсенчи хаçатсем Англин регулярнăй войскисене Греције куçарса пыни çинчен калакан пĕлтерÿсем пичетлеме пуçларĕç. Греци правительстви: çавăн пек хыпарсем пĕрре те тĕрĕс мар, тесе пĕлтернĕ.

* * *

Италин 10-мĕш çарне çĕмĕрсе тăкнă хыççăн тата 5-мĕш çар чаçĕсем каялла чакнă хыççăн, Триполитанире итальянецсем 8—10 дивизи пухса тăратнă. Италин метрополири войскисене куçарса пыни, çавăн пекех тата Германи чаçĕсене, пуринчен малтан танксен чаçĕсене куçарса пыни çакна кăтартса парать: кунта Германин танковăй чаçĕсем пулăшнипе итальянецсем контрнаступлени пуçлама хатĕрленеççĕ. Италипе Германи войскисен Ливири наступленийĕ Албанири наступленипе пĕр вăхăтрах пуçланасса кĕтме пулать, çакна ăна Англи вăйĕсене сапаласа ярас тесе тума пултараççĕ. Италин 5-мĕш çарĕн Джарабуб районĕнче юлнă чаçĕсем Англин Киренаикăри войскисем çине кăнтăр енчен пырса тапăнма лайăх позицисене йышăнса тăраççĕ. Пĕтĕмĕшпе илсен Ливине Германи войскисем пынă хыççăн Триполитани умĕнче тăракан хăрушлăх сирĕлсе кайнă, Англин Киренаикăри войскисен оборона çине куçмалла пулса тăнă.

Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнне Германи войскисем пынă хыççăн Албанипе Ливире пулса тăнă обстановкăна шута илсен, Англин Çывăхри Хĕвелтухăçĕнчи хĕçпăшаллă вăйĕсен положенийĕ ытларах та ытларах йывăрланса пырать. Хăйĕн позицийĕсене аларан вĕçертес мар тесе, Англин кунта хăйĕн войскисене, авиацине тата тинĕс-çар флотне татах та ытларах вăйлатмалла пулать, çакă вăл метрополи оборонине сиен кÿме те пултарать. Лару-тăру тата çакна пула йывăрланать: тĕнĕл держависем çуркунне пуçлансан хăйсен вăйĕсене ăсталла ярасси паллă мар, вĕсем Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнĕнче е Британи утравĕсене хирĕç наступлени пуçлама пултараççĕ. Англири паллă çар писателĕ Куллер «Англи çине тапăнса кĕресси пулма пултарать-и»? ятлă статьяра, çавăн пек ĕç пулма пултараймасть, тесе çырнă. Анчах та, Германия Англи çине тапăнса кĕме хатĕрленес тĕлĕшпе пысăк ĕçсем туса ирттернине кура, çапла калать: Англи çине тапăнса кĕрессине кĕтмелле тата ăна хирĕç кĕрешме хатĕрленмелле.

Еçсем çапла уçăмлăн палăрманни Çывăхри Хĕвелтухăçĕнче войскăсем нумайрах пухса тăратас ĕçре Англине чылаях чăрмантарать.

Хĕвелтухăç Африкăри Итали войскисем йывăр положенине кĕрсе ÿкнĕ, вĕсем метрополипе çыхăну тытаймаççĕ. Вăрçă пуçланиччен кунта итальянецсен пĕр пехота дивизийĕ, 16 колониальнăй бригада тата чернорубашечниксен чаçĕсем пулнă. Хĕвелтухăç Африкăра Италин пĕтĕм войскисем 70 пин çынна çити шутланнă. Кунсăр пуçне, кунта военизированнăй рабочисен отрячĕсем 150 пин çын пулнă. Çапла ĕнтĕ, кунта пĕтĕм рабочисене мобилизациленĕ пулсан та Итали войскисенче 220 пин çынран ытла пулма пултарайман. Италири хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, Англи войскисенче те 220 пин çын шутланать. Çурçĕртен, Судан енчен, наступлени туса пыракан чаçсенче пурĕ 120 пин çын, Кенирен наступлени туса пыракан чаçсенче 100 пин çын шутланать. Çакăн çумне де Голль генералăн чаçĕсене, Абиссини партизанĕсене хушмалла, анчах та де Голль генералăн чаçĕсем йышлах пулма кирлĕ мар. Абиссинире восстанисен движенине организацилес ĕçе англичансем тĕплĕн хатĕрленнĕ пулас. Восстани тăвакансем лайăх хĕçпăшалланнă, вĕсене Англи офицерĕсемпе унтер-офицерĕсем ертсе пыраççĕ. Абиссинири партизансем пуринчен ытларах Годжам провинцийĕнче, Тана кÿллин районĕнче кĕрешеççĕ. Вĕсен отрячĕсем Итали войскисен тылне пырса кĕрсе, вĕсен коммуникацийĕсене çĕмĕреççĕ.

Англи войскисен Хĕвелтухăç Африкăри наступленийĕ тĕрлĕ çитĕнÿсемпе пулса пырать. Керен районĕнче итальянецсем питех те вăйлă оборона организациленĕ, çавăнпа та Англири хаçатсем çак пункта туртса илме тĕплĕн хатĕрленме кирли çинчен çырма пуçланă.

Годжам провинцийĕнче Англи чаçĕсем, партизансен отрячĕсем пулăшнипе, Голубой Нил тăрăх Дебра—Маркос çинелле наступлени туса пыраççĕ. Англи войскисен Гондара хирĕçле наступленийĕ вăйсăрланнă. Итальянецсем çĕршывăн шалти районĕсене чакса пыраççĕ, загражденисем туса тата складсене пĕтерсе хăвараççĕ.

Абиссинин кăнтăр пайĕнче вырăнти условисем йывăр пулнипе активлă операцисем пулса пымаççĕ. Итали Сомалийĕнче Англи войскисем, çурçĕр еннелле Харар патнелле наступлени туса пырса, Ферфера — Итали Сомалийĕнчен Абиссиние каймалли çулсен пысăк узелне туртса илнĕ. Ферфера туртса илнĕ хыççăн, Итали Сомалийĕнчи тĕп çулсем пурте татăлнă. Могадишо—Булобурти—Ферфер линийĕ патĕнчен хĕвелтухăç енче Итали Сомалийĕн çулйĕрсĕр тата халăх сахал пурăнакан пайĕ вырнаçса тăрать. Çакна паллă тăвас пулать: Сомалин хĕвеланăç пайĕнчи çулсем, сăмахран, Могадишо—Ферфер—Харар е Могадишо— Луг çулĕсем лайăх, вĕсемпе çултăлăкĕпех усă курма пулать. Çакăн пек çулсем Абиссинире сайра тĕл пулаççĕ.

Капитан **П. АНДРЕЕВ.**

РСФС РЕСПУБЛИКИНЧИ
ИЗДАТЕЛЬСТВĂСЕН ПĔРЛЕШĔВĔ (ОГИЗ)
ГОСПОЛИТИЗДАТ
В. И. ЛЕНИН
СОЧИНЕНИЙĔСЕН
IV-мĕш ИЗДАНИНЕ
ÇЫРĂНСА ИЛЕС ТЕКЕНСЕНЧЕН
ПОДПИСКА ЙЫШĂНМА ПУÇЛАНĂ

В. И. Ленин сочиненийĕсен IV-мĕш изданийĕ 1941—1942 çулсенче пичетленсе тухать. Изданире 40 том пулать.

Подписка условийĕсем: пĕр том хакĕ 8 тенкĕ; подписка йышăннă чух 8 тенкĕ задаток памалла, çак задатока юлашки тома панă чухне подписка хакĕн суммине кĕртеççĕ.

Почтăпа куçарса тата киле çитерсе панă чух пулакан расходсене подписчик тÿлет.

Подпискăна КОГИЗ-ăн кĕнеке сутакан магазинĕсем йышăнаççĕ

ЧУВАШСКАЯ КОНТОРА „ГЛАВКИНОПРОКАТ"
выпускает в ближайшие дни на экраны республики
новый звуковой художественный фильм
ВЕСЕННИЙ ПОТОК

Сценарий ЮРИЯ СЛЕЗКИНА.
Постановка режиссера В. ЮРЕНЕВА.
Оператор МАРК МАГИДСОН.
Текст песен поэта М. СВЕТЛОВА.
Композитор А. ЛЕПИН.

В ГЛАВНЫХ РОЛЯХ:

Артисты: В. СЕРОВА, С. ДНЕПРОВ, Н. САВИН. Засл. артисты респ.: М. АСТАНГОВ, орденоносец А. ЗРАЖЕВСКИЙ. Артисты: К. КРУЧИНИНА, В. ТОЛМАЗОВ, И. ФЕДОТОВА, В. РЕМИЗОВА

Производство киностудии „СОЮЗДЕТФИЛЬМ".
Выпуск „ГЛАВКИНОПРОКАТ".

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн —4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн — 0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн—2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн—6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн—0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 2607

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 191. Ф. Б. 58×84 п. л.